

การบริหารวิชาการ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดชา ลุนาวงค์

โรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

พ.ศ. 2561

ชื่อวิจัย การบริหารวิชาการ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ผู้วิจัย เตชา ลุนาวงค์
ปีที่วิจัย 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 ตามกรอบของการวิจัย คือ การปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) 2 วงรอบ (Spiral) แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกตการณ์ (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทั้งหมดจำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกการประชุม แบบบันทึกการนิเทศ ติดตามและประเมินผล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation Technique) วิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบบรรยาย ความเรียง (Narrative Form) โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการปฏิบัติงานจริง

ผลการวิจัย พบว่า

การบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 ก่อนการปรับปรุงพัฒนา มีปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับ มาก กล่าวคือ ไม่มีกระบวนการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน หลังจากการปรับปรุงพัฒนาโดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำกลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการปฏิบัติงานจริงแล้ว มีผลให้ได้กระบวนการปฏิบัติงานที่ทำให้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น คือ กระบวนการสำรวจปัจจุบัน ปัญหาและกระบวนการหากกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาโดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการสังเกต/ตรวจสอบ และกระบวนการประเมินผล จากการใช้กระบวนการพัฒนาดังกล่าว ทำให้การปฏิบัติงานการปรับปรุงและพัฒนาพัฒนาการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูปภาพ	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตการทำวิจัย	3
1.5 นิยามศัพท์	3
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 การบริหารสถานศึกษา และการบริหารงานวิชาการ	5
2.2 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	10
2.3 การบริหารวิชาการ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	28
2.4 แนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)	35
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
3.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	44
3.2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	44
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	44
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	48
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	50
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล	51
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล (ต่อ)	
4.3 กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา	51
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	61
5.1 สรุปผลการวิจัย	61
5.2 อภิปรายผล	62
5.3 ข้อเสนอแนะจากการศึกษาในครั้งนี้	63
อ้างอิง	65
ภาคผนวก	69
ประวัติผู้วิจัย	77

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	45
วงรอบที่ 1 แผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	
ตารางที่ 2	46
1 วงรอบที่ 1 แผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	
ตารางที่ 3	49
การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย	
ตารางที่ 4	55
วิเคราะห์พฤติกรรมและกระบวนการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	
ตารางที่ 5	56
ระดับพฤติกรรมและกระบวนการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	
ตารางที่ 6	58
วิเคราะห์พฤติกรรมและกระบวนการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	
ตารางที่ 7	59
วิเคราะห์พฤติกรรมและกระบวนการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	

สารบัญรูปลูกภาพ

	หน้า
รูปที่ 1 กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 โดยใช้นวัตกรรม KHOKKONG Model	28
รูปที่ 2 การบริหารจัดการตามรูปแบบ KHOKKONK Model ดำเนินงานตามวงจรของเดมมิ่ง (PDCA)	29
รูปที่ 3 องค์ประกอบของ KHOKKONG Model	29
รูปที่ 4 กรอบแนวคิด	43

บทที่ 1

บทหน้า

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชน จนถึงระดับประเทศทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี และเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักในการดำเนินชีวิตไปสู่ความเจริญก้าวหน้าพร้อมกับความสมดุลและมั่นคง อีกทั้งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกรอบแนวคิดที่ต้องใช้ความรู้ควบคู่ไปกับคุณธรรมในการตัดสินใจ โดยคำนึงถึง 3 หลักการ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และมุ่งที่จะทำให้เกิดผลที่เกื้อหนุนนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ได้แก่ ด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม (ศาลินา บุญเกื้อ และนันทกาญจน์ ชินประสิทธิ์, (2557)

กระทรวงศึกษาธิการ ให้ความสำคัญกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่ระบบการศึกษา และได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาเป็นลำดับมีการบรรจุหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการปลูกฝัง อบรมบ่มเพาะ สร้างอุปนิสัยอย่างพอเพียงให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อีกทั้งได้กำหนดเป็นนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งที่กระจายอยู่ทั่วประเทศน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษาตั้งแต่ปี 2549 จนถึงปัจจุบันเพื่อให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาตลอดจนนักเรียนสามารถน้อมนำวิถีชีวิตของตนเองเข้าสู่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นไปตามศักยภาพของตนเอง และลักษณะของภูมิสังคม มีการบูรณาการทั้งในส่วนของการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาบุคลากรและได้กำหนดเป็นโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีเป้าหมาย 3 ระยะคือ ระยะที่ 1 ปี 2550 กำหนดให้สถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่าง ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่ต่ำกว่าจำนวน 80 แห่ง ระยะที่ 2 ปี 2551-2552 พัฒนาและขยายเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุกจังหวัดเป็นจำนวน 800 แห่ง ระยะที่ 3 ปี 2553-2554 พัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ ซึ่งมีการดำเนินการติดตามและประเมินผลทุกระยะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการมากำหนดเป็นกลยุทธ์ “คุณธรรมนำความรู้ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ” ให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรมและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักธรรมาภิบาล ความสมานฉันท์ คุณธรรมตามหลักและคุณธรรมที่ค้ำชูโดยคณะกรรมการสถานศึกษาและนักเรียน ภายในปี 2550 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) ทั้งนี้โรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ ๘๖ จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาลงถึงมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นสถานศึกษาขนาดกลาง มีนักเรียนทั้งหมดจำนวน ๓๐๒ คน มี ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๒๑ คน ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา มีการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามกรอบการประเมิน 5 ด้าน คือ 1. ด้านบริหารจัดการสถานศึกษา 2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และ 5. ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ แต่ยังไม่เคยมีการศึกษาวิจัยเพื่อทราบสภาพปัญหาในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นวัตกรรม KHOKKONG Model เป็นนวัตกรรมที่ถูกพัฒนาขึ้นโดยผู้บริหาร คณะครู โรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เป็นนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 ที่มีชื่อมาจากโรงเรียนและชุมชนโคกก่อง คือ “โคกก่องโมเดล (KHOKKONG Model)” ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เน้นกระบวนการทำงานตามวงจรเดมมิ่ง (PDCA) เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการ KHOKKONG MODEL ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เข้ามาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุง การดำเนินงานในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ภายในสถานศึกษา ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุก ระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาของการบริหารงานวิชาการ และแนวทางในการนำ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการ
2. เพื่อหากระบวนการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยการนำ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เข้ามาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการ

1.3 ขอบเขตการทำวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 นิยามศัพท์

1. การบริหารวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล

2. KHOKKONG MODEL หมายถึง กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกก่อง มิตรภาพที่ 86 โดยใช้แนวคิดธรรม KHOKKONG Model โดยมีองค์ประกอบของ KHOKKONG Model ประกอบไปด้วยเป้าหมายหลัก ๘ ประการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

K Knowledge หมายถึง พัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ทางวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิต

H Humanism หมายถึง จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

O Object หมายถึง มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะชีวิต ทักษะวิชาการ และทักษะอาชีพ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

K keenness หมายถึง พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีไหวพริบ ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม โลกในศตวรรษที่ 21

K Kindness หมายถึง พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีจิตเมตตา

O Outstanding หมายถึง ส่งเสริมศักยภาพในการแข่งขันของนักเรียน

N Nationality หมายถึง พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรักชาติและประชาธิปไตย

G Generous หมายถึง พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีจิตสาธารณะ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

3. ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การปฏิบัติงาน หรือบริการที่ถูกต้อง รวดเร็วใช้เทคนิคที่สะดวกสบายกว่าเดิม คุ่มค่า และใช้ทรัพยากรน้อยที่สุดในขณะที่ต้องการผลงานมากที่สุด (Efficiency is to do things right)

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ให้ผู้ส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86

2. เป็นแนวทางในการนำเอา KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวปฏิบัติเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในโอกาสต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษ การบริหารวิชาการ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อความสมบูรณ์ของเอกสาร ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอประเด็นและสาระดังต่อไปนี้

- 2.1 การบริหารสถานศึกษา และการบริหารงานวิชาการ
- 2.2 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.3 การบริหารวิชาการ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.4 แนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 การบริหารสถานศึกษา และการบริหารงานวิชาการ

2.1.1 ความหมายการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา เป็นตัวชี้วัดความสำคัญต่อทิศทางการดำเนินนโยบายของการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่หลากหลายและเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จะต้องมีความสามารถสูงในการบริหารจัดการและเป็นผู้มีวิสัยทัศน์มีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาที่ทุกฝ่ายพึงประสงค์ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารศึกษสถานศึกษา ไว้ดังนี้

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2543) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารสถานศึกษา คือ การดำเนินการต่างๆ ของผู้บริหารเพื่อให้บุคคลกลุ่มหนึ่ง (นักเรียน) ได้เจริญงอกงามไปสู่จุดประสงค์ที่ต้องการโดยกำหนดให้คนกลุ่มหนึ่ง (ครู) เป็นตัวแทนในการดำเนินการ

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2543) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาว่า หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และการจัดการเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมจากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา คือ กระบวนการทำงานให้สำเร็จโดยต้องอาศัยกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการการศึกษาบริหารกิจกรรมทุกชนิดและดำเนินการทุกอย่างของผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จัดให้ประชาชนทุกคนในสังคมนั้นได้นำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ไปพัฒนาชีวิตและสามารถอยู่ในสังคมร่วมกันได้อย่างมีความสุขตามศักยภาพของตน

2.1.2 แนวคิดและหลักการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาเป็นการดำเนินงานโดยอาศัยกระบวนการบริหารในสถานศึกษาซึ่งดำเนินงานโดยกลุ่มบุคคลต่างๆมีจุดมุ่งหมายเพื่อการบริการทางการศึกษาให้แก่สมาชิกของสังคม เพื่อพัฒนาสมาชิกในสังคมให้มีความรู้ ความสามารถและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.1.3 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่เยาวชนและผู้สนใจ เพื่อให้เกิดการพัฒนาความรู้ ความสามารถทัศนคติ ค่านิยม พฤติกรรม และคุณธรรมต่างๆ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและประเทศชาติ (วิจิตร วรุตบางกูร, 2523)

กู๊ด (Good, 1973) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาว่าเป็นการสั่งการ การควบคุม ดูแลงานและการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นภาระหน้าที่ของสถานศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงานเหล่านั้นนำไปสู่ความสำเร็จผลในการจัดการศึกษาได้ตรงเป้าหมายทุกประการ

หวน พิณรุพันธ์ (2538) ได้ให้ความหมายของการบริหารศึกษาว่าเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลในสถานศึกษาเพื่อบริหารทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมเพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีในสังคม สำหรับกลุ่มบุคคลในสถานศึกษานั้นย่อมประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน คณะครูอาจารย์ตลอดจนเจ้าหน้าที่ คณงานภารโรงนั่นเองและการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลในสถานศึกษาเพื่อบริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมนั้นมีงานหลายอย่าง อาทิ งานการสอน งานประเมินผลงานทำแผนการสอน งานจัดหาบุคคลมาทำการสอนนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานการเงิน งานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน งานบริการนักเรียนและอื่นๆ งานเหล่านี้ก็คือ “งานบริหารสถานศึกษา” นั่นเอง

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2533) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา คือ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการให้บริการทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการบริหารสถานศึกษาและเรื่องแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป การบริหารสถานศึกษา คือ การดำเนินการของกลุ่มบุคคลในสถานศึกษาเพื่อให้บริการทางการศึกษาภายใต้การควบคุมดูแลของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา

2.1.4 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเป็นพันธกิจการบริหารอีกงานหนึ่งที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ให้เป็นพันธกิจการบริหารของคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาซึ่งถือว่าเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาในระดับพื้นที่ ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจึงเป็นอีกงานหนึ่งที่ผู้บริหารและผู้เตรียมตัวเป็นผู้บริหารควรได้ศึกษา ทำความเข้าใจและทำหน้าที่ในพันธกิจนี้

งานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหารโรงเรียน คณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้มีความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง งานวิชาการของ โรงเรียนประกอบด้วยงานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก ซึ่งโรงเรียนจะต้องสร้างหลักสูตร ของตนเอง เรียกว่า หลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้น ครูจะต้องทำหน้าที่ในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การนำ หลักสูตรไปใช้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งงานวิชาการที่ครูจะต้องปฏิบัติจะประกอบด้วยภารกิจหลัก ดังนี้ (สมาน อัครภูมิ, 2551)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548) ระบุว่า การบริหารงานวิชาการเป็นมาตรฐานการศึกษา ของชาติ เป็นอุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษาคือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้าง สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

เขาวลิต จงมี (2548) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานการจัดกิจกรรมทุก อย่างเพื่อเป็นการส่งเสริมหรือเพื่อพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนตลอดจนด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปด้วยดีและได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งงานเหล่านี้จะรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งหลาย อาทิเช่น ผู้บริหาร ครู นักเรียนและบุคลากรอื่น ๆ เป็นต้น

ถาวร ศรีเกต (2551) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรม ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์ สูงสุดกับผู้เรียน

ตรีโชค กางกัน (2552) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียน การสอน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดและ ตรงกับเป้าหมายที่วางไว้มากที่สุด

ดอกฝ้าย ทศเกตุ (2553) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานในภารกิจทุกอย่าง ของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้ สามารถบรรลุผลตามเป้าหมายของหลักสูตร

วิเชียร ยอดจักร (2555) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงเกิดประโยชน์ สูงสุดกับผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อปรับปรุง ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานได้ตามเจตนารมณ์ของ การศึกษา พัฒนางองค์การให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ให้มากที่สุด

จากความหมายข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารงานในสถานศึกษาที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ เพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

2.1.5 ความสำคัญของงานวิชาการ

อุณากรรณ์ สอนมะม่วง (2553) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญอย่างมาก เพราะเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านวัดผลประเมินผล ด้าน

พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านนิเทศการศึกษา ด้านส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนที่จะสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรมและคุณสมบัติตามที่ต้องการ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไปได้เป็นอย่างดี

ทวี ผึ้งผาย (2554) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นงานหลักและงานหัวใจของโรงเรียน สถานศึกษาทุกระดับทุกประเภทมีภารกิจที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวังไว้ การที่จะดูว่าสถาบันใดมีมาตรฐานก็มักจะเอาผลงานทางวิชาการเป็นสำคัญ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ ดังนี้

1. งานวิชาการเป็นงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาสติปัญญาความรู้ความสามารถคุณธรรม จริยธรรม เจตคติและค่านิยมให้ผู้เรียนเป็น คนเก่ง คนดีและมีความสุขในการดำรงชีวิตตลอดจนเป็นผู้มีคุณค่าในสังคม

2. งานวิชาการเป็นตัวกำหนดปริมาณงานของโรงเรียน เมื่อโรงเรียนมีงานวิชาการมาก ปริมาณงานด้านอื่น ๆ ย่อมมีมากตามไปด้วย

3. งานวิชาการเป็นเครื่องกำหนดการจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียน ไม่ว่าจะ เป็นในรูปของงบประมาณวัสดุ ครุภัณฑ์จะจัดให้ตามสัดส่วนของปริมาณงานวิชาการของโรงเรียน โรงเรียนจะได้รับการจัดสรรงบประมาณมากขึ้นขึ้นอยู่กับปริมาณงานของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปริมาณงานด้านวิชาการ

4. งานวิชาการเป็นเครื่องตัดสินคุณภาพของโรงเรียน การพิจารณาคุณภาพของโรงเรียนต้องอาศัยงานทางด้านวิชาการของโรงเรียน โดยพิจารณาวิธีการและผลผลิตของระบบงาน วิชาการ อันได้แก่ วิธีการสอนของครูการบริหารงานวิชาการ ผลสำเร็จของครู ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นต้น

5. งานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักในสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูร่วมมือกันในการปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียนอยู่เสมอ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้จักวางแผนการติดต่อสื่อสารการประสานงานการควบคุมบังคับบัญชาการวินิจฉัยสั่งการการมอบหมายงานให้ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้การปฏิบัติงานวิชาการบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเทือง สังข์นาค (2545) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับสถานศึกษา เพราะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของการศึกษากระบวนการบริหารงานวิชาการจะเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนตั้งแต่การวางแผน การวางแผน การปรับปรุงพัฒนา การจัดดำเนินการสอน การบริหารหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา และการวัดผลและประเมินผลรวมทั้งการติดตามผลการศึกษาโดยมีบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าแผนกวิชา ครูอาจารย์ผู้สอน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องอื่นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ เมื่องานวิชาการเป็นงานที่สำคัญ ผู้บริหารโรงเรียนต้องใช้

เวลาในการบริหารให้มากกว่างานอื่น ๆ จากผลสรุปในการประชุมระดมความคิดของครูปฏิบัติการสอน ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ศึกษานิเทศก์อำเภอ ศึกษานิเทศก์จังหวัดหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดได้เสนอแนะไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการ เช่น ด้านการวางแผนและโครงการควบคุม กำกับและนิเทศ เฉลี่ยสัปดาห์ละประมาณ 12-13 ชั่วโมง หรือประมาณร้อยละ 35 ของเวลาทั้งหมด

2.1.6 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ได้ระบุถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการว่า ประกอบด้วย 17 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุว องค์กร หน่วยงานและสถานประกอบการและสถานที่จัดการศึกษา
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กมล ภูประเสริฐ (2547) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ คือ

1. การบริหารหลักสูตร ได้แก่ การจัดทำให้มีการดำเนินงาน การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางระดับประเทศการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการกำหนดทำหน่วยการเรียนรู้
2. การบริหารการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดทำให้มีการดำเนินงาน การรวบรวมวิเคราะห์และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้การกำหนดการเตรียมการและการจัดหา

สื่อประกอบการเรียนการสอนการกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอน

3. การบริหารการประเมินผลการเรียน ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงาน การวิเคราะห์มาตรฐาน การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ กำหนดวิธีการและเครื่องมือ การวัดผลและประเมินผลการควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการประเมิน การนำข้อมูลการประเมินไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน

4. การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้แก่ การจัดให้มีการดำเนินงาน การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในการกำหนดวิธีการและระยะเวลาการนิเทศภายในการควบคุม ส่งเสริมให้มีการนิเทศภายใน

5. การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

6. การบริหารการวิจัยและพัฒนา

7. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่น ๆ

8. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ

9. การบริหารการประเมินผลงานวิชาการของสถานศึกษา

2.2 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.1 พระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหนึ่งในแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทานเป็นปรัชญาในการดำรงชีวิตที่ยึด หลักความพอเหมาะพอดี มีเหตุมีผล และความไม่ประมาท ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงถือปฏิบัติด้วยพระองค์เองอย่างต่อเนื่องยาวนาน ดำรงชีวิตเป็นแบบอย่างได้อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งได้พระราชทานพระราชดำริให้แก่คนไทยนำไปปฏิบัติตั้งแต่ปี 2517 เป็นต้นมา เนื้อหาของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นกลั่นกรองมาจากกระแสพระราชดำรัสกว่าสามสิบปี ที่ผ่านมาแล้ว ดังนั้น จึงได้อัญเชิญพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประกอบการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

องค์ที่ 1

“ในการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อนด้วยวิธีการที่ประหยัด ระมัดระวัง เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้ว การช่วยเหลือสนับสนุนประชาชนในการประกอบอาชีพ และตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ก่อนอื่นเป็นพื้นฐานนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่งยวดเพราะผู้ที่มิอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าระดับที่สูงขึ้นไปได้โดยแน่นอน ส่วนการถือหลักที่จะส่งเสริมความเจริญ ให้ค่อยเป็นไปตามลำดับด้วยความรอบคอบระมัดระวังและประหยัดนั้น ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลว”

พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2517 (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. 2549)

องค์ที่ 2

“การจะเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง...”

...ความพอเพียงนี้ ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอจะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้ แต่ขายในที่ที่ไม่ห่างไกลเท่าไรไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก อย่างนี้ท่านนักเศรษฐกิจต่าง ๆ ก็มาบอกว่าล้าสมัย จริง ๆ อาจจะไม่ล้าสมัย คนอื่นเขาต้องมีการเศรษฐกิจที่ต้องมีการแลกเปลี่ยน เรียกว่า เป็นเศรษฐกิจการค้าไม่ใช่เศรษฐกิจความพอเพียง เลยรู้สึกว่ามันหุหุหุ แต่เมืองไทยเป็นประเทศที่มีบุญอยู่ว่าผลิตให้พอเพียงได้...

...ถ้าสามารถที่จะเปลี่ยนไป ทำให้กลับเป็นเศรษฐกิจแบบพอเพียง ไม่ต้องทั้งหมด แม้แต่ครั้งที่ไม่ต้อง อาจจะมีสักเศษหนึ่งส่วนสี่ ก็จะสามารถอยู่ได้ การแก้ไขอาจจะต้องใช้เวลาไม่ใช่นาน ๆ โดยมากคนก็ใจร้อนเพราะเดือดร้อน แต่ถ้าทำตั้งแต่เดี๋ยวนี้ก็สามารถที่จะแก้ไขได้”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระราชทานเนื่องในวโรกาส วันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2540 (ฝ่ายวิชาการ มูลนิธิสิริกรรมธรรมชาติ, 2549)

องค์ที่ 3

“...คำว่าพอเพียง มีความหมายอีกอย่างหนึ่ง มีความหมายกว้างออกไปอีก ไม่ได้หมายถึงการมีพอสำหรับใช้ของเท่านั้น แต่มีความหมายว่า พอมีพอกิน...พอมีพอกินก็แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง...”

...พอเพียงนี้ก็หมายความว่ามีความพอมีพอกินอยู่ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่หรูหราก็ได้แต่ว่าพอ แม้บางอย่างอาจจะดูฟุ้งเฟ้อ แต่ถ้าทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ...

...Self-Sufficiency นั้นหมายความว่า ผลิตอะไรมีพอที่จะใช้ ไม่ต้องไปขอซื้อคนอื่น อยู่ได้ด้วยตนเอง...

...คนเราถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระราชทานเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2541 (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2549)

องค์ที่ 4

“...ทั้งนี้ คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้าสมัย ว่าเมืองไทยเชย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งทันสมัยใหม่ แต่เราอยู่พอมีพอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทยอยู่พอมีพอกิน มีความสงบและทำงานตั้งอิฐฐาน ตั้งปณิธาน ในทางนี้ ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพออยู่พอกิน ไม่ใช่จะรุ่งเรือง

อย่างยอดเยี่ยม แต่เรามีความพออยู่พอกิน มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถ้าเรารักษาความพออยู่พอกินนี้ได้ เราก็จะยอดเยี่ยมยิ่งยวดได้

ฉะนั้นถ้าทุกท่านซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีความคิดและมีอิทธิพล มีพลังที่จะทำให้ผู้อื่นซึ่งมีความคิดเหมือนกัน ช่วยกันรักษาส่วนรวมให้อยู่ดีกินดีพอสมควร ขอย้ำ พอควร พออยู่พอกิน มีความสงบ ไม่ให้คนอื่นมาแย่งคุณสมบัตินี้จากเราไปได้ ก็จะเป็นของขวัญวันเกิดที่ถาวรที่จะมีคุณค่าอยู่ตลอดเวลา”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระราชทานเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2517 (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2549)

องค์ที่ 5

“ที่บอกว่าพูดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อแปลแล้วเป็นภาษาอังกฤษก็ไม่เข้าใจความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ก็เลยบอกแล้วว่าถ้าไม่เข้าใจจะอธิบายใหม่ ก็ได้อธิบายใหม่ เมื่อปีที่แล้ววันที่ 4 ธันวาคม 2541 ก็ได้อธิบาย ก็รู้สึกว่าได้อธิบายอย่างแจ่มแจ้ง ยืดยาว ก็ดูใครต่อใครก็พยักหน้าว่าเออดี ทำไปทำไมก็ถามกันว่าจะทำอย่างไร สำหรับเศรษฐกิจพอเพียงของพระเจ้าอยู่หัว ก็มีการสัมมนา มีรายการวิทยุ ผู้เชี่ยวชาญหลายคนถามกันไปถามกันมาว่า เศรษฐกิจพอเพียงของพระเจ้าอยู่หัวนี้เป็นอย่างไร เขาบอกว่า ดีจะทำให้ประเทศชาติรอดพ้นจากวิกฤตการณ์ได้ บางคนก็คัดค้านบอกว่าไม่ดี ไม่ใช่ว่าผู้ที่กล่าวถึง เศรษฐกิจพอเพียง เป็นคล้ายๆ เป็นทฤษฎีใหม่จะน้อยใจไม่น้อยใจ ดีใจที่ท่านผู้ที่เป็นนักเศรษฐกิจผู้ที่เป็นอาจารย์ เศรษฐกิจเศรษฐศาสตร์ที่มีชื่อเสียง เขาอุตสาหะอ้างถึงเอ่ยถึงเศรษฐกิจพอเพียงของพระเจ้าอยู่หัว ถ้าเขาไม่เห็นว่าเป็นดี เขาไม่พูดเลย ถ้าพูดเดี่ยวๆ มาตีเนียนพระเจ้าอยู่หัวไม่ดีมีคนหนึ่งพูด เป็นดอกเตอร์ เขาพูดว่าเศรษฐกิจพอเพียงนี้ภาษาอังกฤษว่าอย่างไร แหมค้นปากอยากจะทำจริงที่ค้นปาก ที่จะพูดเพราะว่าตอบแล้ว อย่างที่เห็นในทีวีรายการใหญ่เขาพูดถามโน่นถามนี่เราดูแล้วรำคาญเพราะว่าตอบแล้วตอบเสร็จแล้วก็ถามใหม่ เมื่อตอบอีกก็บอกว่าทำไมพูด คราวนี้เราฟังเขาแล้วเขาถามว่าภาษาอังกฤษจะแปลเศรษฐกิจพอเพียงว่าอย่างไร ก็อยากจะทำตอบว่า มีแล้วในหนังสือ ในหนังสือไม่ใช่ตำรา เศรษฐกิจในหนังสือพระราชดำรัสที่อุตสาหะพิมพ์ และนำมาปรับปรุงดูให้ฟังได้ และแปลเป็นภาษาอังกฤษ เพราะว่าคนที่ฟังภาษาไทย บางทีไม่เข้าใจภาษาไทย ก็ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษและเน้นว่า เศรษฐกิจพอเพียง แปลว่า Sufficiency Economy โดยเขียนเป็นตัวหนาในหนังสือ เสร็จแล้วเขาก็มาบอกว่าคำว่า Sufficiency Economy ไม่มีในตำราเศรษฐกิจ จะมีได้อย่างไร เพราะว่า เป็นทฤษฎีใหม่ เป็นตำราใหม่ ถ้ามีอยู่ในตำราก็หมายความว่าเราถือปึกมา เราลอกเขามา เราไม่ได้ลอกไม่อยู่ในตำราเศรษฐกิจ เป็นเกียรติที่เขาพูดอย่างที่เขาพูดอย่างนี้ว่า Sufficiency Economy นั้นไม่มีในตำรา การที่พูดว่าไม่มีในตำรานี้ที่ว่าเป็นเกียรตินั้นก็หมายความว่า เราก็สามารถที่จะคิดอะไรได้ จะถูกจะผิดก็ช่าง แต่ว่าเขาสนใจ แล้วถ้าเขาสนใจ เขาก็สามารถที่จะไปปรับปรุงหรือไปใช้หลักการเพื่อที่จะให้เศรษฐกิจของประเทศและของโลกพัฒนาดีขึ้น เศรษฐกิจพอเพียงก็มีเป็นขั้นๆ แต่ว่าต้องดูว่าเศรษฐกิจพอเพียงนี้จะมาบอกว่าให้พอเพียงเฉพาะตัวเอง 100 % เป็นสิ่งที่ทำไม่ได้ จะต้องมีการแลกเปลี่ยน ต้องมีการช่วยกัน ถ้ามีการช่วยกันแลกเปลี่ยน ไม่ใช่เศรษฐกิจพอเพียงแล้ว แต่ว่าพอเพียงในทฤษฎีหลวงนี้คือ สามารถที่จะดำเนินงานได้ เมืองไทยไม่ใช่เศรษฐกิจพอเพียงนี้ไม่ได้ ตำหนิ ไม่เคยพูด นี่เพิ่งพูดวันนี้ พูดเวลานี้ ขณะนี้ว่า ประเทศไทยไม่ใช่เศรษฐกิจพอเพียงค่อนข้างจะแย่ เพราะว่าจะทำให้ล้มจม

เศรษฐกิจพอเพียงที่หมายถึงนี้ คือว่าอย่างคนที่ทำธุรกิจก็ยอมต้องไปกู้เงิน เพราะว่าธุรกิจหรือกิจการอุตสาหกรรมสมัยใหม่ คนเดียวไม่สามารถที่จะรวบรวมทุนมาสร้างกิจการที่ใหญ่ เช่นเรื่องเขื่อนป่าสักคนเดียวทำไม่ได้ หรือแม้หน่วยราชการหน่วยเดียวทำไม่ได้

ถ้านับปีนี้ น่าจะมีความเสียหายหมื่นล้านไม่ต้องเสีย และที่ไม่ต้องเสียนี้ก็ทำให้เกิดมีผลผลิต โดยเฉพาะอย่างเกษตรกรเขาก็มีผลผลิตได้ แม้จะปีนี้ซึ่งเขื่อนยังไม่ได้ทำงานใน ด้านชลประทาน ก็ทำให้ป้องกันไม่ให้มีน้ำท่วม ทำให้เกษตรกรเพาะปลูกได้ ก็เป็นเงิน หลายพันล้านเหมือนกัน ฉะนั้นในปีเดียวเขื่อนป่าสักนี้ได้คุ้มแล้ว คุ้มค่าที่ได้สร้าง 2 หมื่นล้านนั้นก็หมายความว่า กิจการเหล่านี้ไม่ได้อยู่ในเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐาน แต่ว่าเป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ก็พอเพียงเพราะว่าถ้าทำแล้ว คนอาจจะเกี่ยวข้องกับกิจการนี้มากมายแต่จะทำให้ส่วนรวมได้รับประโยชน์และจะทำให้เจริญแต่ถ้ากิจการที่ทำไม่มีนโยบายที่แน่นอน ที่สอดคล้องกัน มั่วแต่ทะเลาะกันไม่สำเร็จ ก็ถือว่าไม่ได้ประโยชน์จากกิจการที่คิด เมื่อไม่มีประโยชน์จากกิจการที่คิด ป่านนี้เราจะจนลงไป เงินสองหมื่นล้านที่ไปลงในการสร้างนั้น เงินสองหมื่นล้านก็หมดไปแล้ว หมดไปโดยไม่มีประโยชน์ หมดไปโดยได้ทำลาย เพราะว่าเดือดร้อน เกษตรกรเดือดร้อน ชาวกรุงเดือดร้อน ฉะนั้นก็ต้องมีเหมือนกันโครงการต่างๆ หรือเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่ต้องมีการสอดคล้องกันดี ที่ไม่ใช่เพียงแต่เหมือนทฤษฎีใหม่ 15 ไร่ 15 ไร่ แล้วก็สามารถที่จะปลูกข้าวพอกิน ได้มีมันใหญ่กว่า แต่อันนี้ก็ เป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกันคือ คนที่ไม่เข้าใจว่ากิจการใหญ่ๆ เหมือนสร้างเขื่อนป่าสัก เขานึกว่าเป็นเศรษฐกิจสมัยใหม่ เป็นเศรษฐกิจที่ไกลจากเศรษฐกิจพอเพียง นี่เราวัดได้ว่าเป็นเศรษฐกิจพอเพียง อันนี้เป็นตัวอย่างในทางบวก เศรษฐกิจพอเพียงอีกอย่างหนึ่งไม่ค่อยอยากพูด เช่นการแลกเปลี่ยนเงิน ค่าแลกเปลี่ยนนี้ได้พูดมา 2 ปี บอกว่าขอให้เงิน ค่าของเงินจะสูงจะต่ำเท่าไร ก็ไม่ค่อยขัดข้อง แต่ว่าถ้าไม่สมดุลมันไม่ดี”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระราชทานเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2542 (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2549)

องค์ที่ 6

“แต่ว่าเมื่อตะกี้ เมื่อเข้ามานี้ มีคนพูดแทน ก็หวังว่าเป็นการพูดแทนของประชาชนจริงๆ เพราะเค้าบอกว่าเค้า พูดในนามของประชาชนคนไทย ว่าจะทำตามเศรษฐกิจพอเพียงของพระเจ้าอยู่หัว อันนี้ไม่ทราบว่าจะรู้เรื่องดีอย่างไร ถึงว่าเศรษฐกิจพอเพียงของพระเจ้าอยู่หัวคืออะไร แต่ก็ควรจะรู้ หรืออย่างน้อยที่สุดท่านผู้ใหญ่ที่นั่งอยู่ข้างในนี้ก็น่าจะรู้ น่าจะเข้าใจ เพราะว่าจำนวนมากส่วนใหญ่ได้ฟังพูดถึงเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่มาหลายต่อหลายครั้งแล้ว ไม่ได้คัดค้านว่าใช้ไม่ได้ ทำไม่ได้บางคนพูดบอกว่าเศรษฐกิจพอเพียงนี้ไม่ถูก ทำไม่ได้ไม่ดี ได้ยินคนเค้าพูด แต่ว่าส่วนใหญ่บอกว่าดี แต่พวกส่วนใหญ่ที่บอกว่าดีนี้ เข้าใจแค่ไหนก็ไม่ทราบ แต่ยังไงก็ตามเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ขออย่าว่า เป็นการทิ้งเศรษฐกิจ หรือ ความประพฤติ ที่ทำอะไรเพื่อให้เกิดผลโดยมีเหตุและผล คือเกิดผลมันมาจากเหตุ ถ้าทำเหตุที่ดี ถ้าคิดให้ดีให้ผลที่ออกมา คือสิ่งที่ติดตามเหตุ การกระทำ ก็จะเป็นการกระทำที่ดี และผลของการกระทำนั้น ก็จะเป็นการกระทำที่ดี ดีแปลว่ามีประสิทธิผล ดีแปลว่ามีประโยชน์ ดีแปลว่าทำให้มีความสุข...

...ทั้งหมดนี้พูดอย่างนี้ก็คือเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง เศรษฐกิจพอเพียงที่ได้ย้าแล้ว ย้าอีกแปลเป็นภาษาอังกฤษว่า Sufficiency Economy แต่ว่าเป็นคำใหม่ของเราที่ได้ก็หมายความว่า ประหยัด แต่ไม่ใช่

เหนียว ทำอะไรด้วยความอะลุ่มอล่วยกัน ทำอะไรด้วยเหตุและผล จะเป็นเศรษฐกิจพอเพียง แล้วทุกคนจะมีความสุขแต่พอเพียง เศรษฐกิจพอเพียงนี้ เป็นสิ่งที่ ปฏิบัติ ยากที่สุด เพราะว่าคนหนึ่งนั่งอยู่ที่นี้ อีกคนอยากจะนั่งเก้าอี้เดียวกัน นั่งได้ไหม ก็พูดมาหลายปีแล้ว ก็แต่ละคนก็สั่นหัวว่านั่งไม่ได้ เพราะว่าเดือดร้อน เบียดเบียน”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระราชทานเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2543 (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2549)

องค์ที่ 7

“...ถ้าพูดถึงเศรษฐกิจพอเพียง ความหมายคือ ทำอะไรให้เหมาะสมกับฐานะ ของตัวเอง คือ ทำจากรายได้ 200-300 บาท ขึ้นไป เป็น 2 หมื่น 3 หมื่นบาท คนชอบเอาคำพูดของฉัน เศรษฐกิจพอเพียง ไปพูดกันเลอะเทอะ เศรษฐกิจพอเพียง คือ ทำเป็น Self – Sufficiency มันไม่ใช่ความหมายไม่ใช่แบบที่ฉันคิด ที่ฉันคิดคือเป็น Self – Sufficiency of Economy เช่น ถ้าเขาต้องการดู TV ก็ควรให้เขามีดู ไม่ใช่ไปจำกัดเข้าไม่ให้ซื้อ TV ดู เขาต้องการดูเพื่อสนุกสนานในหมู่บ้านไกลๆ ที่ฉันไป เขามี TV ดู แต่ใช้แบตเตอรี่ เขาไม่มีไฟฟ้า แต่ถ้า Sufficiency นั้น มี TV เขาฟุ่มเฟือย เปรียบเสมือนคนไม่มีสตางค์ไปตัดสูท และยังใส่ Necktie Versace อันนี้ก็เกินไป...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระราชทาน ณ ตำหนักเปี่ยมสุข เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2544 (ฝ่ายวิชาการ มูลนิธิสิทธิธรรมธรรมาชาติ, 2549)

องค์ที่ 8

“เมืองไทยเนี่ยมีทรัพยากรดีๆ ไม่ทำมาใช้ เต็มต้องไปกู้เงินอะไรที่ไหนมา มาพัฒนาประเทศจริงสุขฝรั่งต้องซื้อมา ต้องมี แต่ว่าเรามีของทรัพยากรที่ดี เราต้องใช้ ไม่ใช่สุขเท่านั้น อื่นๆ ของอื่นหลายอย่าง แล้วก็ที่นายกฯพูดถึงทฤษฎีใหม่ พูดถึงเศรษฐกิจพอเพียง ใ้เนี่ยเราไม่ได้ซื้อจากต่างประเทศ แต่ว่าเป็นของพื้นเมือง แล้วก็ไม่ได้ว่าจะอ้างว่าเป็นความคิดของ พระเจ้าอยู่หัวไม่ใช่ทำมานานแล้ว ทั้งราชการ ทำราชการ ทั้งพลเรือน ทั้งทหาร ทั้งตำรวจ ได้ใช้เศรษฐกิจพอเพียงมานานแล้ว อย่างตำรวจไปเปิดโรงเรียนที่บนภูเขา ใช้เศรษฐกิจพอเพียงแท้ โรงเรียนสร้างโรงเรียนใช้ไม้ๆ ฟังๆ ก็ไปเลือกมา แล้วก็คนที่เป็นครู ก็เป็นตำรวจ 2 คน ได้เลี้ยงดู สอนเด็ก 10 คน 15 คน แล้วก็นอกจากเลี้ยงดู ยังเป็นบุรุษพยาบาลด้วย ครูผู้ที่เป็น เออ มาลาเรีย ตรวจเลือดตำรวจพวกนี้ เขาตรวจเลือดแล้วก็เมื่อเป็นยังงั้นเขาก็ส่งผู้ที่ป่วยช่วยชีวิตเด็ก และผู้ใหญ่มากมาย แต่อย่างนี้ถือว่าเถื่อนหาว่าเถื่อน หาว่าตำรวจป่าเนี่ย เขาเรียกว่า ตำรวจป่า ตำรวจชายแดนนี้ ตำรวจป่าเขา คนอื่นในกรุงเทพฯ เป็นตำรวจป่า แต่ที่จริง ตำรวจป่าเนี่ยเขาช่วยชีวิตคนมากมาย”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระราชทานเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2545 (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2549)

องค์ที่ 9

“วิธีปลูกข้าวไม่เหมือนของเรา เราเพิ่งพบวิธีปลูกข้าวในพรุ ทำนราธิวาสมีกินแล้วขายได้ อันนี้หมายความว่า ต้องสอนให้เด็กๆ มีจินตนาการ ตอนนี้อย่างหลายเขาก็มีเทคโนโลยีสูง เราก็ขึ้นชมรัฐบาลมาเลเซียเขาเก่ง มีความสามารถ ฉลาด แต่ตอนนั้นเขาปลูกข้าวไม่เป็น ต้องเอาคนไทยไปสอน แต่ที่เราสอน

ได้ จากคนที่มีความรู้แล้วเรียนเกี่ยวกับการเกษตร แล้วมา พลิกแพลงให้สามารถทำให้ดินมีผลผลิตได้ อันนี้เป็นสิ่งสำคัญเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ สามารถเลี้ยงตัวได้ถึงมาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ที่ก้าวหน้า ไม่ใช่เพียงแต่ปลูกพอกิน อย่างนั้น มันต้องมีพอที่จะตั้งโรงเรียน แม้แต่ศิลปะเกิดขึ้น ประเทศชาติถือว่า ประเทศไทยเจริญในทุกทาง ไม่หิว มีกิน คือไม่จน มีกิน มีอาหารใจ หรืออะไรอื่นๆ ให้มาก ๆ ...

... ความสะดวกจะสามารถสร้างอะไรได้มาก นี่คือการพอเพียง สำคัญว่าต้องรู้จักขั้นตอน ถ้าเราจะทำอะไรให้เร็วเกินไปพอเพียง ถ้าไม่เร็ว เข้าไปก็ไม่พอเพียง ต้องให้รู้จักก้าวหน้า โดยไม่ทำให้คนเดือดร้อนอันนี้เศรษฐกิจพอเพียงคงได้ศึกษามาแล้ว เราพูดมาแล้ว 10 ปีต้องปฏิบัติด้วย”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระราชทานเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2546 (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2549)

องค์ที่ 10

“เศรษฐกิจพอเพียงเขาตีความว่าเป็นเศรษฐกิจชุมชนคือหมายความว่าให้พอเพียงในหมู่บ้าน หรือในท้องที่ที่สามารถที่จะพอมีพอกินมันเริ่มด้วย “พอมี พอกิน” พอมีพอกิน ได้พูดมาหลายปี 10 กว่าปี มาแล้วให้พอมีพอกิน แต่ว่าให้เป็น พอมีพอกิน มันเป็นเริ่มต้นของเศรษฐกิจ เมื่อปีที่แล้วบอกว่าถ้าพอมีพอกิน Self-sufficiency คือ พอมีพอกิน ของตัวเองนั่นมันเป็นเศรษฐกิจสมัยหิน สมัยหินเป็นเศรษฐกิจพอเพียง เหมือนกัน แต่ว่าค่อยๆ พัฒนาขึ้นมา ก็ต้องมีการแลกเปลี่ยนกัน มีการช่วยระหว่างหมู่บ้านหรือระหว่างอำเภอ จังหวัด ประเทศ ก็ต้องมี การแลกเปลี่ยน มีการไม่พอเพียงกัน ถึงบอกว่าถ้ามีเศรษฐกิจ เพียงเศษ 1 ส่วน 4 ก็จะมีพอแล้ว จะใช้ได้ เพราะถ้ามีเศรษฐกิจพอเพียง เพียงเศษ 1 ส่วน 4 ถ้าสมมุติว่าไฟดับ ถ้าไม่มี เศรษฐกิจพอเพียง ไฟฟ้าหลวงหรือไฟฟ้าฝ่ายผลิตก็ดับหมด จะทำอย่างไร ที่ต้องใช้ไฟฟ้าก็ต้องแยไป

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระราชทานเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2546 (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2549)

จากการศึกษาพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดเป็นระยะเวลายาวนานกว่า 34 ปี ซึ่งหากประชาชนในชาติเกิดความตระหนักและมีความรู้ ความเข้าใจถึงการปฏิบัติตนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมน้อมนำ พระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท มาใช้ในการดำเนินชีวิตด้วยความตั้งใจและปฏิบัติอย่างจริงจังแล้ว ทั้งประชาชนและชาติไทยจะสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง แม้ว่าจะมี การเปลี่ยนแปลงใดๆ ในยุคกระแสโลกาภิวัตน์ก็ตาม

2.2.2 ความหมายและแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency economy) เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสแนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางแก้ไขเพื่อให้หลุดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของสังคม ดังที่อภิขัย พันธเสน (2549) ได้อัญเชิญพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานแก่นิสิต

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 ความว่า ... การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้อง ตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้าง ความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นสูงโดยลำดับต่อไป ...

วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2541 พระราชทานพระบรมราโชวาทเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของประชาชน ในสภาวะที่ประเทศประสบปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจ ความว่า ... เราควรจะต้องปฏิบัติให้พอมีพอกิน พอมีพอกินก็แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนพอมีพอกินก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี ... ให้พอเพียงนี้ก็หมายความว่า มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอแม้บางอย่างอาจจะดูฟุ่มเฟือยแต่ถ้าทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ อันนี้ก็ความหมายอีกอย่างของเศรษฐกิจพอเพียง หรือระบบพอเพียง ... คนเราถ้าพอใจ ความต้องการก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ... พอประมาณไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมากอาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พูดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง ... วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2543 ทรงมีพระราชดำรัสพระราชทาน เนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต เพิ่มเติมในเรื่องคำแปลว่า... Sufficiency Economy หมายความว่า ประหยัด แต่ไม่ซีเกินไป ทำอะไรด้วยความอะลุ่มอล่วยกัน ทำอะไรด้วยเหตุและผลจะเป็นเศรษฐกิจพอเพียงแล้วทุกคนมีความสุข แต่ว่าพอเพียงเศรษฐกิจพอเพียงนี้เป็นสิ่งที่ปฏิบัติยากที่สุด ...

จากการศึกษาพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง สามารถสรุปความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงได้ว่า เป็นเศรษฐกิจที่ยึดทางสายกลาง ไม่ยึดติดในวัตถุนิยม อยู่กันตามฐานะ ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ มีความพอเพียงกับตนเอง อยู่ได้โดยไม่เดือดร้อน ต้องสร้างพื้นฐานด้านเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือ ให้ตนเองสามารถอยู่ได้อย่างพอกินพอใช้ การดำเนินชีวิตที่ประกอบด้วยความพอเพียง หรือความพอประมาณ ไม่ฟุ่มเฟือยแต่ไม่จำเป็นต้องกระเบียดกระเสียจนเกิดความเดือดร้อน ที่สำคัญที่สุดต้อง มีเหตุผลในพุทธธรรมหรือจริยธรรมไม่โลภจนเกินไป ซื่อสัตย์สุจริตและไม่เอาเปรียบผู้อื่นซึ่งเป็นการสร้างสมดุลในชีวิตและการพัฒนาประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550) ได้ให้คำจำกัดความ “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิคณะหนึ่งที่ติดตามพระราชดำรัส และพระราชกระแสอย่างใกล้ชิด และนำมาเรียบเรียงก่อนนำขึ้นกราบบังคมทูลเกล้าฯ ถวายขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตนำออกเผยแพร่มีใจความว่า ปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการบริหารและพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัย ความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน

และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคน ในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และ นักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิต ด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการ เปลี่ยนแปลงอย่าง รวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคมสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้ เป็นอย่างดี ได้มีนักวิชาการได้แสดงทัศนะและความคิดเห็นในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในแง่มุมต่าง ๆ โดยมี รายละเอียด ดังนี้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้ (ปรียานุช พิบูลสรารุช, 2550)

1. กรอบแนวคิดเป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็นโดย มีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลก เชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคงและความ ยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดย เน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยามความพอเพียงจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการพร้อม ๆ กัน ดังนี้

3.1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่ เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

3.2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไป อย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการ กระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการ เปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นใน อนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง ต้องอาศัยทั้ง ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบ ด้านความรอบคอบ ที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความ ระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มี ความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภและไม่ตระหนี่

5. แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

สรุปได้ว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง กรอบแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการทำงานใด ๆ ที่มุ่งให้ประสบผลสำเร็จอย่างราบรื่นแต่ละบุคคลจาเป็นต่างใช้ 2 เงื่อนไข ได้แก่ ความรู้ควบคู่กับคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการดำเนินการใด ๆ จำเป็นต้องยึด 3 หลักการพอเพียงทุกครั้ง ได้แก่ พอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และมุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ใน 4 มิติ ได้แก่ ด้านวัตถุ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี ดังนี้

1. เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน และความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นตอนการปฏิบัติ ประกอบด้วย

1.1 ความรอบรู้ หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน โดยครอบคลุมเนื้อหาของเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการนำไปใช้ในโอกาสและเวลาต่าง ๆ

1.2 ความรอบคอบ หมายถึง ความสามารถที่จะนำความรู้และหลักวิชาต่าง ๆ เหล่านี้ มาพิจารณาให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ประกอบการวางแผนก่อนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติทุกขั้นตอน

1.3 ความระมัดระวัง หมายถึง ความมีสติ ในการนำแผนปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนหลักวิชาต่าง ๆ เหล่านี้ไปใช้ในทางปฏิบัติ เพราะในความเป็นจริงแล้ว สถานการณ์เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

2. เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง สิ่งที่ต้องเสริมสร้างเป็นพื้นฐานจิตใจ ให้มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

3. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอเหมาะ ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป ให้อยู่ในความพอดี พอเพียงและเหมาะสมกับสภาพของตนและมีความพอควร สอดคล้องกับภูมิสังคม โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นอยู่ในระดับพอประมาณ

4. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง รู้สาเหตุ รู้ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง รู้ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ กว้างแคบใกล้ไกล ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

5. มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น วางแผน รอบคอบ ไม่ประมาท รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อป้องกันอันตรายหรือปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตไม่ให้เกิดความเสี่ยงที่ไม่ควรจะเป็น

6. มิติด้านวัตถุ หมายถึง การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่ามีการบริหารจัดการการเงินที่ดี สอดคล้องกับความเป็นจริงของชีวิตแต่ละคน อย่างมีเหตุผลด้วยความไม่ประมาท

7. มิติด้านสังคม หมายถึง การใฝ่รู้ ใฝ่เรียน คิดวิเคราะห์มีเหตุผล มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีจิตอาสา จิตสาธารณะ มีความสุขในการเรียนรู้และการทำงาน มีภาวะผู้นำ กล้าคิด กล้าแสดงออก และดูแลสุขภาพของตนเอง เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกับผู้อื่น โดยไม่เบียดเบียนและมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน

8. มิติด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง มีจิตสำนึก รู้วิธีการ และมีส่วนร่วมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

9. มิติด้านวัฒนธรรม หมายถึง เห็นคุณค่า รักท้องถิ่นบ้านเกิดร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี ท้องถิ่น ค่านิยม เอกลักษณ์ท้องถิ่น ความเป็นไทยและยึดหลักคาสอนของศาสนา

อภิชัย พันธเสน (2549) ให้ความหมายหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ แนวคิดในการดำเนินชีวิตที่ต้องประกอบด้วย ความพอเพียงหรือความพอประมาณ คือ ไม่ฟุ่มเฟือยแต่ก็ไม่จำเป็นต้อง กระเบียดกระเสียนจนเกิดความเดือดร้อน แต่ที่สำคัญที่สุดก็จะต้องมีเหตุผลแต่เป็นเหตุผลในพุทธธรรมหรือ จริยธรรมของทุกศาสนา นั่นคือความไม่โลภจนเกินไป ซื่อสัตย์สุจริต และไม่เอาर्डเอาเปรียบผู้อื่น

ปรียานุช พิบูลสรารุช (2549) ให้ความหมายหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน จะต้องอาศัยความรอบรู้ความรอบคอบ และความระมัดระวัง

สุรีพร เอี้ยวถาวร (2550) ให้ความหมายของคำว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทย ซึ่งเป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผลการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบกับการวางแผน การตัดสินใจและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

จึงสรุปได้ว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ วิธีการดำเนินชีวิตอย่างไม่ประมาทโดยมีการประมาณตนเอง และรู้จักพึ่งตนเองโดยใช้ภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาศึกษาพัฒนาต่อยอดให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ และสามารถแก้ปัญหาให้กับตนเองและชุมชน มีการใช้จ่ายอย่างประหยัด รู้จักอดทน อดออม อดกลั้น พัฒนาการตนเองให้มีความรู้ รู้จักใช้และรู้จักรักษาทรัพยากรธรรมชาติและในสังคม และในพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อบุคคลชุมชนทุกโอกาส

2.2.3 การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้น้อมนำปรัชญาพระราชทานเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้ การสอน โดยได้กำหนดกรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ขึ้น โดยได้กำหนด กรอบความคิด วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และนโยบาย ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551)

1. กรอบแนวคิด

การศึกษาเป็นกลไกการพัฒนาคนให้เกิดคุณธรรมนำความรู้ สมานฉันท์ สันติวิธี มีวิถีประชาธิปไตย มีความภาคภูมิใจในความเป็นมนุษย์และความเป็นคนไทยบนพื้นฐาน หลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักประมาณตน มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ มีทักษะใน การดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ เกิดการสร้างสังคมภูมิปัญญา รักษาและพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม การรักษาวัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการสร้างสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ นำไปสู่ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ ศักยภาพ และความสามารถในการแข่งขัน

2. วิสัยทัศน์

พัฒนาการศึกษาให้คนไทยทุกคนมีการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งด้านสุขภาพร่างกาย จิตใจ มีคุณธรรม จริยธรรม มีสมานฉันท์ ดำรงชีวิตอย่างสันติวิธี มีวิถีประชาธิปไตย มีความภาคภูมิใจในความเป็นมนุษย์และความเป็นคนไทย บนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นพลโลกที่มีคุณภาพ มีความรักในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีความรู้ความสามารถด้านภาษา ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี มีทักษะการคิด วิเคราะห์ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและกลุ่มจนติดตัวตลอดชีวิต มีจิตสาธารณะ รักการทำงาน มีความอยู่ดี มีสุข สามารถพึ่งตนเอง มีทักษะการประกอบอาชีพ รู้จักรักษา และพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม มีศักยภาพทั้งการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ โดยคำนึงถึงการดูแลรักษาวัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการแข่งขันในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ได้อย่างยั่งยืน

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อปลูกฝังและพัฒนาให้คนมีคุณธรรมนำความรู้ เป็นคนดี มีเหตุผล มีความรักในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีจิตสาธารณะ รู้จักประมาณ รู้จักอนุรักษ์ สร้างเสริมพัฒนาวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีภูมิคุ้มกัน มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีสมรรถนะ และทักษะในการประกอบอาชีพ พร้อมเผชิญ การเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขณะเดียวกันมีความสามารถในการแข่งขันของประเทศและนำประเทศก้าวสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้

3.2 เพื่อสร้างเสริมสังคมภูมิปัญญาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ สันติวิธี และมีวิถีประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน

3.3 เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคนและสร้างสังคมคุณธรรมภูมิปัญญาและการเรียนรู้

4. นโยบาย

เร่งปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ ปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม สำนึกในคุณค่าของความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก มีความตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรักในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้จักรักษาและพัฒนาวัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีชีวิตประชาธิปไตย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้ เกิดแก่ผู้เรียนทุกระดับและประเภท

5. เป้าหมาย

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 อ้างถึงใน ขวลิขิต จันทรศรี. 2550) ได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินการ ดังนี้

5.1 สร้างกระบวนการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ

5.2 สร้างความรู้ความเข้าใจและกระแสนับสนุนเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.3 สร้างผู้นำสถานศึกษาต้นแบบเกิดการพัฒนาและสร้างคนที่มีความรู้และความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.4 นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

5.5 การขยายผลสู่สถานศึกษาระดับองค์กรหลัก

5.6 องค์กรหลักนำแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในทุกมิติและขับเคลื่อนสู่หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

5.7 เชิญชวนโรงเรียนเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ เพื่อเป็นโรงเรียนต้นแบบ

5.8 ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และตามลำดับความสำเร็จที่กำหนด ทั้งการมีส่วนร่วมของภาคีต่าง ๆ ให้เกิดการดำเนินงานที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในทุกระดับ อย่างต่อเนื่องและหลากหลายภายใต้สถานการณ์ที่แตกต่างกัน

5.9 การติดตามประเมินผลและรายงาน

5.10 นำทูลเกล้าฯร่วมเฉลิมฉลองในพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา

5.11 กำหนดนโยบายต่อเนื่องสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน

6. กลยุทธ์ในการดำเนินการไปสู่เป้าหมาย

เพื่อให้การดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนด กระทรวงศึกษาธิการ(2550, อ้างถึงใน ขวลิขิต จันทรศรี, 2550) จึงได้กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานไว้ดังนี้

6.1 ใช้แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสฉลองสหัสวรรษสมเด็จพระบรมโกศครบ 60 ปี และปีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 ปี ในวันที่ 5 ธันวาคม 2550

6.2 ให้สถานศึกษาเป็นผู้นำการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ และเป็นวิถีชีวิตที่อยู่บนพื้นฐานของความพอเพียงอย่างยั่งยืน

6.3 ปลูกฝังให้เด็ก เยาวชน และประชาชน มีความขยันหมั่นเพียร ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน มีระเบียบวินัย รู้จักให้แบ่งปัน รับผิดชอบ รู้รักสามัคคี และมีคารวธรรม

6.4 ศึกษา วิจัยพัฒนา การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตาม แนวพระราชดำริไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้

6.5 เผยแพร่แนวทางการพัฒนา การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับการศึกษา

7. มาตรการในการดำเนินการ

เพื่อให้การดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนด กระทรวงศึกษาธิการ (2550, อ้างถึงใน ขวลิขิต จันทร์ศรี, 2550) จึงได้กำหนดมาตรการในการดำเนินงานไว้ดังนี้

7.1 ให้สถานศึกษาต้นแบบ เพื่อพัฒนาการนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ในการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับการศึกษา

7.2 พัฒนาหลักสูตร โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การเรียนการสอน ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ชั้นพื้นฐานทุกกลุ่มสาระรวมทั้งการศึกษานอกโรงเรียนและอาชีวศึกษา

7.3 พัฒนาการจัดการเรียนรู้ และผลิตสื่อต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจให้กับนักเรียน นักศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหาร หน่วยงาน/สถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อพัฒนาชีวิตขั้นพื้นฐาน

7.4 สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และเผยแพร่แนวทางการดำเนินการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่ชุมชน

7.5 ส่งเสริมการวิจัย และพัฒนารูปแบบการพัฒนา การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

7.6 ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและชุมชนในลักษณะภาคี การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำรูปแบบการพัฒนา การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริไปใช้ให้บังเกิดผลอย่างจริงจัง และเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสม

2.2.4 การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีหน้าที่กำหนดทิศทาง กรอบนโยบาย เพื่อให้งาน/โครงการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ จึงได้นำการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นกรอบทิศทางในการกำหนดนโยบายและแนวทาง การดำเนินงานโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาที่สมดุลและยั่งยืน ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อวางรากฐานสำหรับการพัฒนาการศึกษาที่สมดุลและยั่งยืน นั่นคือ หลักประกัน ได้แก่ การประกันโอกาส การประกันคุณภาพ และการประกันประสิทธิภาพ เพื่อให้เด็กที่เข้ารับบริการการศึกษาทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในเมืองหรือชนบท หรือเด็กทุกกลุ่มเป้าหมาย มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในด้านโอกาสที่จะได้เข้าเรียน มีการเน้นให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในเรื่อง “คุณธรรมนำความรู้” เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เป็นที่พึงประสงค์ของสังคม พร้อมทั้ง การมีประสิทธิภาพของการบริหารจัดการที่ได้รับการพัฒนาให้เกิดความคล่องตัวและชัดเจน ส่งผลให้เกิดการกระจายอำนาจสู่การปฏิบัติในแต่ละช่วงชั้นได้อย่างเหมาะสม ภายใต้ แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ ด้าน

ปริมาณ มีกลยุทธ์ คือ การเพิ่มโอกาสและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้ครอบคลุมผู้รับบริการทุกกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ ซึ่งมีจุดเน้นในการดำเนินงานที่สำคัญดังนี้

1. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อพัฒนาเด็กอายุ 4-6 ขวบ ให้มีความพร้อมทั้ง 4 ด้าน เพื่อรองรับการศึกษาในระดับการศึกษาภาคบังคับ
2. จัดบริการให้เด็กอายุ 7-14 ปี ได้เข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับอย่างต่อเนื่อง จนจบหลักสูตร 9 ปี (ม.3) และส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กที่จบ ม.3 ทุกคน ได้เข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทุกคนในรูปแบบที่หลากหลาย
3. ส่งเสริมสนับสนุนบุคคลครอบครัวและสถาบันอื่น ตามกฎหมายบัญญัติให้ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
4. สนับสนุนให้เด็กไร้สัญชาติ เด็กที่อาศัยอยู่เขตแนวตะเข็บชายแดน ให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงในรูปแบบที่เหมาะสม
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทั้ง 3 รูปแบบ คือ ในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

6. จัดการศึกษาให้เด็กด้อยโอกาส เด็กพิการเพิ่มขึ้น

ด้านคุณภาพ มีกลยุทธ์ คือ เร่งปฏิรูปการศึกษา บุคลากรและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีจุดเน้นที่สำคัญคือ

1. การแก้ปัญหาการอ่านการเขียน และการคิดเลขของนักเรียน
2. การแก้ปัญหาโรงเรียนที่มีผลการประเมินต่ำกว่ามาตรฐาน
3. การส่งเสริมการคิดวิเคราะห์
4. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และการคิดเชิงวิเคราะห์

5. การปรับหลักสูตรแกนกลาง

6. การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก

7. ส่งเสริมสนับสนุนการสอบเป็นครูและบุคลากรโดยเชื่อมโยงกับการประเมินสมรรถนะ ผลการปฏิบัติงาน มาตรฐานวิทยฐานะ มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง และวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ

8. เร่งพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบและทักษะชีวิต

9. ส่งเสริมความเข้มแข็งให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริหารทั่วไป ด้านบริหารจัดการ ด้านบริหารบุคคล และด้านบริหารงบประมาณ

ส่วนนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน สำหรับเรื่องที่อยู่ในความสนใจและเป็นปัญหาเรื้อรังมานาน ได้แก่ การจัดการศึกษาของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ การถ่ายโอนโรงเรียน การจัดอัตรากำลังคนลงในกรอบตามโครงสร้างของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การแก้ปัญหาการขาดแคลนครู และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านอาคารเรียนและสิ่งก่อสร้าง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่แสดงให้เห็นว่า ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ฯลฯ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้นำมาเน้นย้ำเป็นกรอบนโยบาย การจัดการศึกษานั้นเป็นการสนองตอบต่อโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มี ความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ซึ่งผู้เรียนจะเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข ได้รับการปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มผู้พิการ และกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษ ซึ่งจะส่งผลให้เยาวชนวัยศึกษาเติบโตขึ้นเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศชาติ และช่วยผลักดันให้ประเทศชาติมีความเจริญรุดหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศต่อไปในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

2.2.5 การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการการศึกษาในสถานศึกษา

การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ต้องมีเป้าหมายหลักที่การพัฒนาผลผลิตคือผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเหล่านั้นกลุ่มวิจัยและพัฒนา สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้เสนอแนวทางการปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) มีดังนี้

1) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสถานศึกษาควรมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝัง เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้

2.1) มีความรู้ ความเข้าใจ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และตระหนักในความสำคัญ ของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้

2.1.1) มีความรู้ ความเข้าใจ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจทั่วไป

2.1.2) มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.3) เห็นประโยชน์ และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการใช้แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาตนเองพัฒนากลุ่มและพัฒนาสังคม

2.2) มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

2.2.1) มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการพัฒนาอาชีพ เช่นการเกษตร การผลิตและจำหน่ายสินค้า การดำเนินธุรกิจ การใช้จ่ายและการออม ฯลฯ

2.2.2) ใช้และพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้ได้ประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน

2.2.3) สืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

- 1.2.4) รักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย
- 1.3) ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้
- 1.3.1) ปฏิบัติตนให้มีความพอประมาณ รู้จักการประมาณตน รู้จักศักยภาพของตนเองที่มีอยู่
- 1.3.2) ปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผล ปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ บนพื้นฐานของความมีสติ ปัญญา ยึดทางสายกลางในการปฏิบัติ
- 1.3.3) มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ
- 1.3.4) มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สามารถคิดวิเคราะห์และปฏิบัติด้วยความรอบคอบระมัดระวัง
- 1.3.5) ปฏิบัติตนและดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน เพียรพยายาม แบ่งปัน มีสติ ปัญญา มีวินัย พึ่งตนเอง แบ่งปันเอื้ออาทร รับผิดชอบ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2) แนวทางในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีแนวทางดำเนินการดังนี้

สถานศึกษาควรมีการพัฒนาหรือบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษา ตามขั้นตอนดังนี้

2.1.1) สถานศึกษานำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพิจารณาปรับปรุงหรือเพิ่มเติม วิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในหลักสูตรสถานศึกษา

2.1.2) กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุงหรือเพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของหลักสูตรสถานศึกษาที่ปรับปรุงหรือเพิ่มเติม

2.1.3) กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุง เพิ่มเติม หรือจัดทำสาระการเรียนรู้ หน่วยการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นตามข้อ 2.1.2

2.2) ด้านการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ เน้นกระบวนการปฏิบัติจริง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในวิถีชีวิตประจำวัน โดยมีแนวทางการดำเนินการดังนี้

จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา ฯลฯ ที่เริ่มจากชีวิตประจำวัน และเชื่อมโยงสู่ครอบครัว สังคมประเทศชาติและสังคมโลก

จัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นการทดลอง การปฏิบัติจริงทั้งในสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา ทั้งในรูปของการจัดทำโครงการ โครงการงาน และอื่น ๆ ทั้งการศึกษารายบุคคล และเป็นกลุ่ม

วัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้านได้แก่ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะกระบวนการ (Process) และ 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attribute)

3) ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

สถานศึกษาควรจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังหล่อหลอมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเอื้อต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

จัดอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เน้นความร่มรื่นประโยชน์ใช้สอยเป็นแหล่งเรียนรู้ และอนุรักษ์สืบสานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมของท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย

กำหนดระเบียบ ธรรมเนียมปฏิบัติในสถานศึกษา ที่ส่งเสริมความมีระเบียบวินัยเคารพ ธรรมเนียมปฏิบัติ กฎกติกาของสังคม เช่น การเข้าคิว การรับประทานอาหาร การแต่งกาย การใช้ทรัพยากร ร่วมกัน ฯลฯ

ส่งเสริมและพัฒนาบรรยากาศด้านคุณธรรม เช่น การทำบุญ การบริจาค การปฏิบัติ กิจกรรมทางศาสนา การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การยกย่องส่งเสริมผู้กระทำความดี การส่งเสริมการแข่งขัน การช่วยเหลือกันและกัน ฯลฯ

ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัด นิทรรศการ การจัดการแข่งขัน การหาความรู้โดยสื่อเทคโนโลยีและอื่น ๆ

ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษา จัดโครงการและกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตนและการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4) ด้านการจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษา

สถานศึกษาควรมีการจัดระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เอื้อต่อการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางดังนี้

ทบทวน ปรับปรุง พัฒนา โครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการให้สอดคล้องหรือรองรับ การจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรม และการปรับปรุงเพิ่มเติมหรือจัดทำแผน กลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา ให้ครอบคลุมการพัฒนาการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา มีการดำเนินการตามแผนอย่างเป็นระบบ และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

พัฒนาบุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความพร้อมในการดำเนินการตามระบบการบริหารจัดการที่เปลี่ยนแปลงและการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาระบบ การบริหารจัดการและกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามแนวทางในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา

5) ด้านการให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาควรให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน ตามแนวทางดังนี้

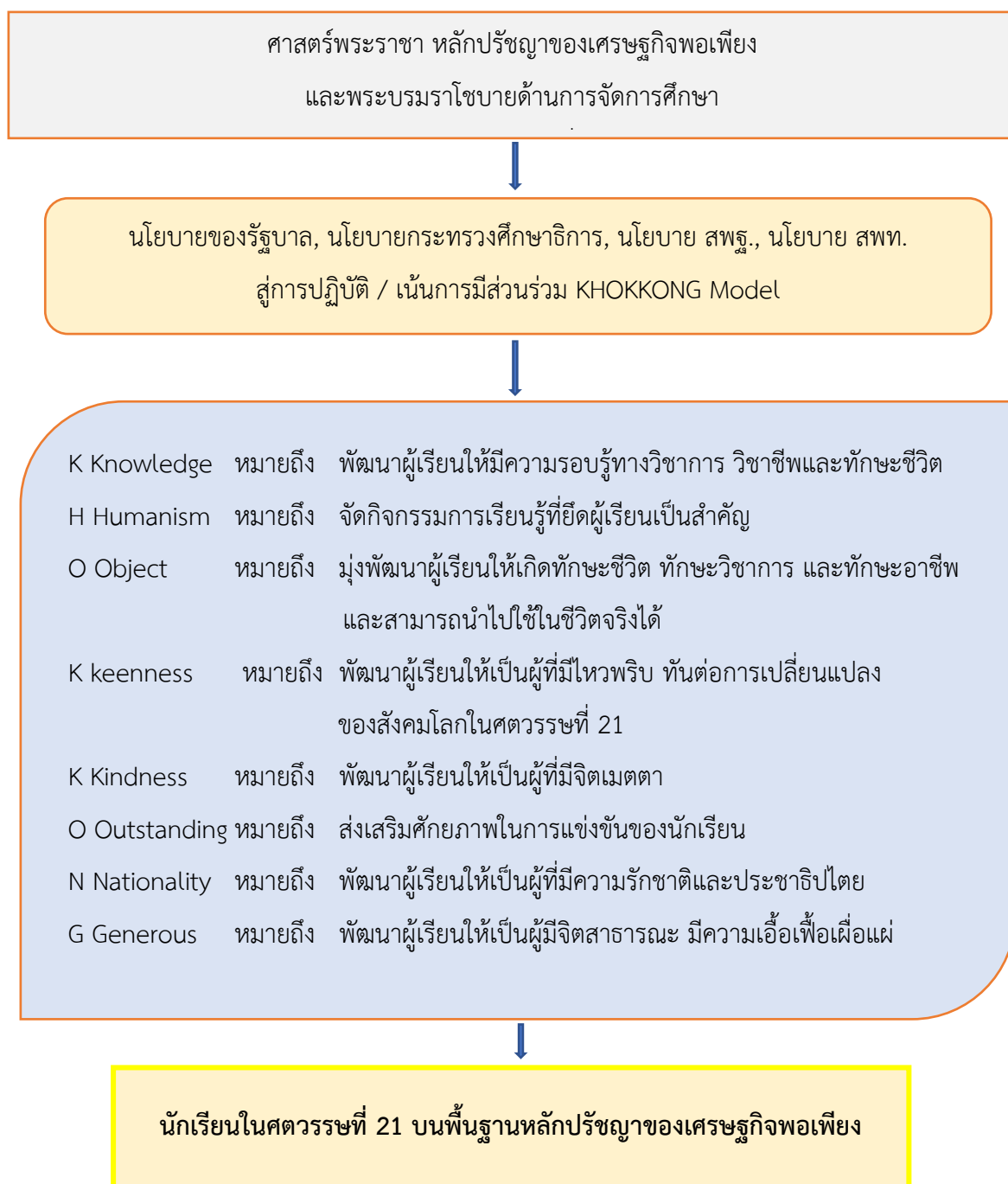
ร่วมกำหนดนโยบาย และ การวางแผน ร่วมให้ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดสภาพบรรยากาศภายในสถานศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้และการปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ที่บ้าน และสถานที่อื่น ๆ ร่วมติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

6) ด้านการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สถานศึกษาควรจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

ติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยพิจารณาจากผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานด้านเศรษฐกิจพอเพียงผลงานและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของผู้เรียนผลการประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากทุกภาคส่วน ติดตามและประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการในกระบวนการ ขั้นตอนและกิจกรรมการดำเนินการ ในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม การจัดระบบบริหารจัดการ การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนอันพึงประสงค์จัดให้ระบบการรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะๆ ทั้งการรายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน และการรายงานหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ

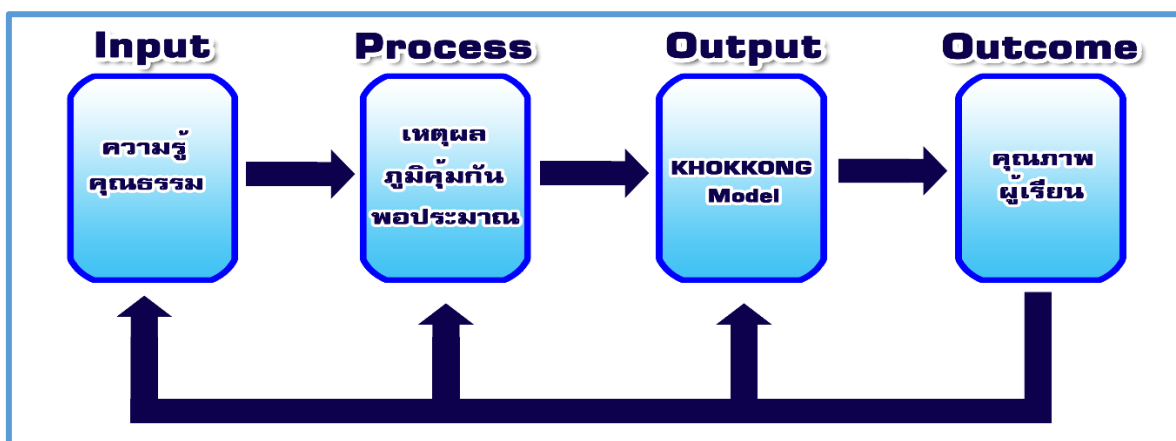
2.3 การบริหารวิชาการ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 โดยใช้นวัตกรรม KHOKKONG Model

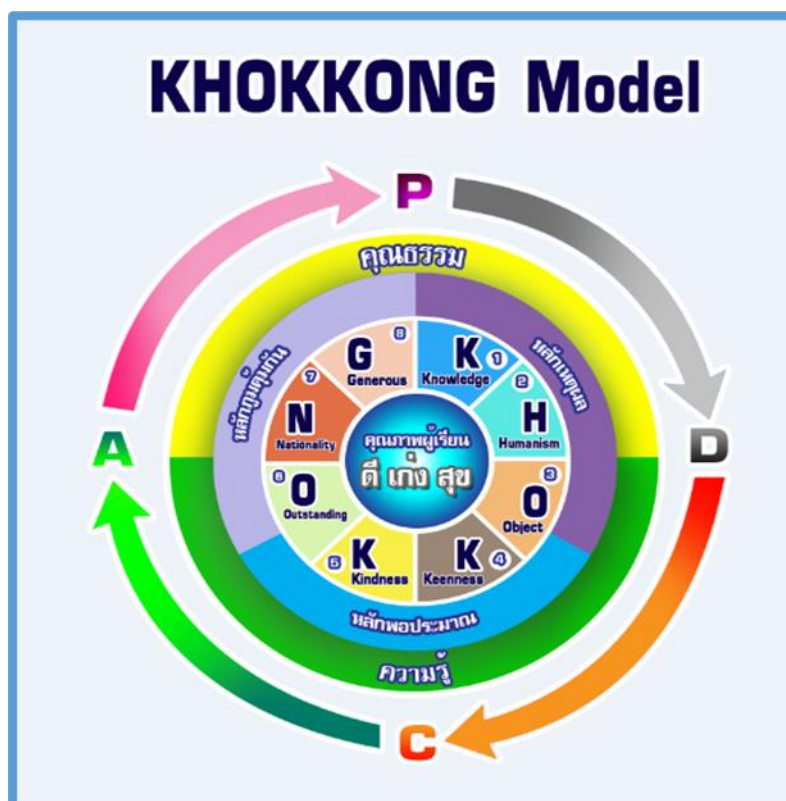
รูปที่ 1 กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 โดยใช้นวัตกรรม KHOKKONG Model

แนวทางในการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ซึ่งสมควรได้รับการประเมินผ่านเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา นั้น โรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 ได้บริหารจัดการตามรูปแบบ KHOKKONG Model (โคกก่อง โมเดล) ภายใต้กรอบหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินงานตามวงจรของเดมมิ่ง (PDCA) ในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา ดังภาพประกอบ

รูปที่ 2 การบริหารจัดการตามรูปแบบ KHOKKONG Model ดำเนินงานตามวงจรของเดมมิ่ง (PDCA)

2.3.1 องค์ประกอบของ KHOKKONG Model

รูปที่ 3 องค์ประกอบของ KHOKKONG Model

องค์ประกอบของ KHOKKONG Model ประกอบไปด้วยเป้าหมายหลัก ๘ ประการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

- K Knowledge หมายถึง พัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ทางวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิต
- H Humanism หมายถึง จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
- O Object หมายถึง มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะชีวิต ทักษะวิชาการ และทักษะอาชีพ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้
- K keenness หมายถึง พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีไหวพริบ ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในศตวรรษที่ 21
- K Kindness หมายถึง พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีจิตเมตตา
- O Outstanding หมายถึง ส่งเสริมศักยภาพในการแข่งขันของนักเรียน
- N Nationality หมายถึง พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรักชาติและประชาธิปไตย
- G Generous หมายถึง พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีจิตสาธารณะ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

นวัตกรรม KHOKKONG Model เป็นนวัตกรรมที่ถูกพัฒนาขึ้นโดยผู้บริหาร คณะครู โรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เป็นนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 ที่มีชื่อมาจากโรงเรียนและชุมชนโคกก่อง คือ “โคกก่องโมเดล (KHOKKONG Model)” ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เน้นกระบวนการทำงานตามวงจรเดมมิ่ง (PDCA) เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 โดยใช้นวัตกรรม KHOKKONG Model ประกอบด้วย

1. **ขั้นการวางแผน (P)** เพื่อพัฒนานวัตกรรม กับคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง มีกิจกรรมการดำเนินงาน ดังนี้

1.1) ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อวางแผนการดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่การพัฒนา นวัตกรรม KHOKKONG Model จัดการประชุมศึกษาวิเคราะห์ทบทวนผลการปฏิบัติงานระดับคุณภาพ การศึกษา โรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 รวมไปถึงสภาพปัญหาในปัจจุบัน และระดมความคิดเห็น เพื่อวางแผนกำหนดแนวทางในการดำเนินงานและตรวจสอบความเหมาะสมของนวัตกรรม KHOKKONG Model วิเคราะห์องค์ประกอบที่เป็นจุดเน้นของ KHOKKONG Model

1.2) ประชุมเพื่อประเมินประสิทธิภาพของนวัตกรรม KHOKKONG Model โดยจัดการประชุมคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยการนำนวัตกรรม KHOKKONG Model มาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86

2. ขั้นการปฏิบัติตามแผน (D) มีกิจกรรมการดำเนินงาน ดังนี้

2.1) โรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 ได้จัดทำแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้นวัตกรรม KHOKKONG Model ในการดำเนินการเพื่อกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานในกิจกรรมต่างๆ ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

2.2) กิจกรรมถอดบทเรียนโรงเรียนต้นแบบหรือหน่วยงานต้นแบบพร้อมทั้งกำหนดการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้นวัตกรรม KHOKKONG Model ประกอบกันด้วย

2.3) กิจกรรมสร้างความตระหนักร่วมกัน โดยจัดประชุม คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสร้างความตระหนักร่วมด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

2.4) กิจกรรมพัฒนาครู โดยจัดอบรม และจัดกิจกรรมศึกษาดูงานด้านการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.5) ดำเนินกิจกรรมตามโครงการในแผนพัฒนาการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. ขั้นการตรวจสอบและประเมินผล (C) มีกิจกรรมการดำเนินงาน ดังนี้

3.1) กิจกรรมนิเทศติดตาม โดยจัดประชุมคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อกำหนดแผนการนิเทศ ติดตาม และดำเนินการนิเทศ ติดตาม ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

3.2) กิจกรรมการประเมินผลอย่างมีส่วนร่วม

4. การปรับปรุงพัฒนานวัตกรรม KHOKKONG Model (A) มีกิจกรรมการดำเนินงาน ดังนี้

4.1) กิจกรรมสรุป โดยให้คณะครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสรุปความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้นวัตกรรม KHOKKONG Model ได้สรุปปัญหา อุปสรรคที่พบ และสรุป ข้อเสนอแนะ แนวทางปรับปรุงแก้ไขและพัฒนานวัตกรรม KHOKKONG Model ให้สามารถนำไปใช้ในภาคปฏิบัติได้จริง

4.2) กิจกรรมรายงานผล ด้วยการรายงานการดำเนินงานกิจกรรม เพื่อนำไปสู่การพัฒนา นวัตกรรม KHOKKONG Model ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.3.3 การดำเนินการพัฒนานวัตกรรม

การดำเนินงานตามรูปแบบ KHOKKONG Model โรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 ได้ ดำเนิน การพัฒนานวัตกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. Consideration (ผู้บริหารต้องคิด เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง)

Consideration เป็นขั้นตอนในการวางแผน ซึ่งเป็นกระบวนการของพิจารณาตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร อย่างไร วัตถุประสงค์ นโยบาย โครงการและวิธีปฏิบัติเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์นั้น ซึ่งเป็นการวางแผน (Planning) การวางแผนจะต้องมาก่อนงานด้านอื่น การจัดองค์การ (Organization) การจัดหาบุคคลเข้าปฏิบัติงาน (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (CO-Ordination) การ

รายงานผลการปฏิบัติงาน (Reporting) และการจัดสรรเงินงบประมาณ (Budgeting) เป็นต้น โรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 ได้ดำเนินงานในการคิด เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ดังต่อไปนี้

1.1) จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน

1.2) สร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการ พัฒนาการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียน โดยใช้ KHOKKONG Model

1.3) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน และประชาสัมพันธ์การดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. Learning to communicate (ผู้บริหารต้องเรียนรู้ เพื่อการสื่อสารสร้างความรู้ ความเข้าใจ) โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ

2.1) เพื่อแจ้งให้ทราบ (Inform) ในการทำการสื่อสาร ผู้ทำการสื่อสารควรมีความต้องการที่จะบอกกล่าวหรือชี้แจงข่าวสาร เรื่องราว เหตุการณ์ หรือสิ่งอื่นใดให้ผู้รับสารได้รับทราบ

2.2) เพื่อสอนหรือให้การศึกษา (Teach or Education) ผู้ทำการสื่อสารอาจมีวัตถุประสงค์เพื่อจะถ่ายทอดวิชาความรู้ หรือเรื่องราวเชิงวิชาการ เพื่อให้ผู้รับสารได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ให้เพิ่มพูนยิ่งขึ้น

2.3) เพื่อสร้างความพอใจหรือให้ความบันเทิง (Please or Entertain) ผู้ทำการสื่อสาร อาจใช้วัตถุประสงค์ในการสื่อสารเพื่อสร้างความพอใจหรือให้ความบันเทิงแก่ผู้รับสารโดยอาศัยสารที่ตนเองส่งออกไปไม่ว่าจะอยู่ในรูปของการพูด การเขียนหรือการแสดงกิริยาต่าง ๆ

2.4) เพื่อเสนอหรือชักจูงใจ (Propose or Persuade) ผู้ทำการสื่อสารอาจใช้วัตถุประสงค์ในการสื่อสารเพื่อให้ข้อเสนอแนะ หรือชักจูงใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่อผู้รับสารและอาจชักจูงใจให้ผู้รับสารมีความคิดคล้อยตาม หรือยอมปฏิบัติตามการเสนอแนะของตน

2.5) เพื่อเรียนรู้ (Learn) วัตถุประสงค์เกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้รับสาร การแสวงหาความรู้ ของผู้รับสาร โดยอาศัยลักษณะของสาร ในกรณีนี้มักจะเป็นสารที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับวิชาความรู้ เป็นการหาความรู้เพิ่มเติมและเป็นการทำความเข้าใจกับเนื้อหาของสารที่ผู้ทำการสื่อสารถ่ายทอดมาถึงตน

2.6) เพื่อกระทำหรือตัดสินใจ (Dispose or Decide) ในการดำเนินชีวิตของคนเรามีสิ่งหนึ่งที่ต้องกระทำอยู่เสมอก็คือ การตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งการตัดสินใจนั้นอาจได้รับการเสนอแนะ หรือชักจูงใจให้กระทำอย่างนั้นอย่างนี้จากบุคคลอื่นอยู่เสมอ ทางเลือกในการตัดสินใจของเรา จึงขึ้นอยู่กับข้อเสนอแนะนั้น โรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 ได้ดำเนินงานในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ดังนี้

2.6.1) แจ้งกำหนดการประชุมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงนโยบายของโรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 ตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งจัดทำโดยคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.6.2) นำเสนอแนวทางการดำเนินงานระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อซักซ้อมความเข้าใจในการดำเนินงานตามแผนงานโครงการ

2.6.3) ซักถามแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการปฏิบัติให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

2.6.4) สอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจ จากทุกภาคส่วน

2.6.5) ซักชวนขอความร่วมมือและสั่งการเพื่อขับเคลื่อนนโยบายให้เป็นไปตามพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่กำหนดไว้

3. Evaluation (ผู้บริหารต้องติดตาม ตรวจสอบ นิเทศ และประเมินผล)

"การติดตามประเมินผล" เป็นกระบวนการดำเนินงานด้านการกำกับควบคุม เพื่อติดตามความก้าวหน้าของภารกิจและหรือประเมินว่าภารกิจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การติดตามประเมินผล โดยปกติจะต้องกำหนดดัชนีการติดตามประเมินผลเพื่อเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่า สถานการณ์ที่ตรวจสอบวัดได้นั้นบรรลุหรือไม่บรรลุเมื่อเทียบกับเกณฑ์หรือดัชนีที่กำหนดประโยชน์ของการติดตามประเมินผลไม่เพียงแต่ช่วยให้ทราบความก้าวหน้า และหรือความล่าช้าของการดำเนินการ โดยใช้ดัชนีประเมินว่าการดำเนินการใกล้ถึงเป้าหมายที่กำหนดแค่ไหนเพียงไรแล้ว ยังสามารถช่วยให้วิเคราะห์เพิ่มเติม ให้ทราบปัจจัยเหตุแห่งความสำเร็จและความล้มเหลวดังกล่าวได้ ทำให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุงแนวทางการดำเนินการต่อไปได้ โรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 ได้ดำเนินงานในการกำกับติดตาม ตรวจสอบ นิเทศ และประเมินผล ดังนี้

3.1) แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศผู้รับผิดชอบติดตาม ตรวจสอบ นิเทศ และประเมินผล

3.2) ดำเนินงานตามปฏิทิน แนวทางในการติดตาม ตรวจสอบ นิเทศ และประเมินผล

3.3) สรุป รายงานผลต่อที่ประชุมคณะครู อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

3.4) สรุป รายงานผลต่อที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

4. Admiration (ผู้บริหารต้องให้การยกย่องชมเชย สร้างขวัญและกำลังใจ)

การยกย่องชมเชย สร้างขวัญและกำลังใจ เป็นวิธีการที่จะสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี ได้แก่

4.1) จัดให้มีสภาพแวดล้อมในการทำงาน ให้น่าอยู่และน่าทำงาน ที่สะดวกสบายในการทำงาน มีห้องน้ำสะอาด ที่รับประทานอาหาร และสถานที่พักผ่อน มีบริเวณที่ปลูกต้นไม้ร่มรื่นเขียวขจี สบายตา สบายใจ

4.2) จัดแบ่งงานให้ชัดเจน โดยกำหนดหน้าที่ให้รู้ชัดว่าคณะครู และบุคลากรทางการศึกษา คนใดได้รับมอบหมายให้ทำงานอะไร สิ่งใดสามารถทำได้หรือไม่ได้เพื่อที่จะไม่เกิดการก้าวร้าวหน้าที่ มีความขัดแย้งระหว่างกัน ในประการสำคัญจะต้องให้ คณะครู และบุคลากรทางการศึกษารู้ถึงมาตรฐานของงาน เพื่อที่จะได้ทำงานให้เกิดผลตามที่ได้ตกลงร่วมกัน ไม่เกิดความคาดหวังที่ต่างกันอันจะนำไปสู่ความพึงพอใจในคุณภาพของงานร่วมกัน

4.3) สร้างความพึงพอใจในงาน ด้วยการจัดงานให้ตรงตามความรู้ความสามารถ และความสนใจ เพื่อให้มีความสุขที่ได้สนุกกับงาน เพราะได้มีความภาคภูมิใจ และชื่นชมในผลสำเร็จของงานแทนที่จะได้รับคำตำหนิ เพราะทำงานที่ไม่ถนัดและเกิดความผิดพลาด ถ้าคณะครู และบุคลากรทางการศึกษา ทำงานด้วยใจรัก เขาก็จะทำงานอย่างทุ่มเท เช่นเดียวกับงานอดิเรก ซึ่งเป็นงานที่เขาเลือกเอง

4.4) ให้ความยกย่องชมเชย และบำเหน็จความดีความชอบอย่างเหมาะสม เพื่อเป็นการตอบแทนการทำคุณประโยชน์ให้แก่ คณะครู และบุคลากรทางการศึกษา ไม่ให้เกิดความคิดว่าผู้บริหาร มุ่งแต่จะใช้งานอย่างหนัก ไม่คำนึงถึงคุณค่าของคน เป็นการแสดงถึงการขาดความจริงใจ การยกย่องต้องเป็นไปตามความจริงควรชมเชยในที่เปิดเผยต่อหน้าเพื่อนร่วมงาน หรือในที่ประชุม

4.5) ให้โอกาสแก่ คณะครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีผลการปฏิบัติงานดี และมีศักยภาพสูง ได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง ด้วยการร่วมกันวางแผนพัฒนาความก้าวหน้า และให้การพัฒนาความรู้ความสามารถด้วยวิธีการหนึ่งวิธีการใดที่เหมาะสม

4.6) ให้ความเอาใจใส่ดูแลความเป็นอยู่และทุกข์สุขในการทำงานของคณะครู และบุคลากรทางการศึกษา ทุกคนอย่างทั่วถึง ด้วยการออกเดินพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับคณะครู และบุคลากรทางการศึกษาบ้างตามโอกาส และความเหมาะสมซึ่งจะต้องปฏิบัติด้วยความจริงใจ และมีอัธยาศัยไมตรี

4.7) ให้โอกาสในการแสดงความคิดเห็น และมีอิสระในการคิดสร้างสรรค์ ปรับปรุงงานด้วยการจัดให้มีระบบข้อเสนอแนะและพัฒนาให้เป็นระบบไคเซ็น (Kaizen) ที่คิดปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

4.8) ให้โอกาสในการร้องทุกข์ โดยมีระบบการร้องทุกข์ตามขั้นตอนและช่วยเหลือแก้ปัญหาให้ตามความเหมาะสมด้วยความเห็นอกเห็นใจ

5. News (ผู้บริหารต้องจัดให้มีการรายงาน เผยแพร่ผลงานและประชาสัมพันธ์ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน)

2.3.4 การมีส่วนร่วมการพัฒนานวัตกรรม KHOKKONG Model

จากขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรม KHOKKONG Model เกิดจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา ต่างมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การวางแผน การประเมินผลและสรุปผล ดังนี้

1. ^๕ขั้นวางแผน

คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ตัวแทนนักเรียน ร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียน ปัญหาของการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เรียงลำดับความสำคัญและความต้องการในการดำเนินการแก้ปัญหา ร่วมกันกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา เป้าหมายที่ต้องการพัฒนา โดยนำเสนอความคิดเห็นผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาและเครือข่ายผู้ปกครอง ก่อนพัฒนานวัตกรรม

2. ขั้นตอนดำเนินการ

ในกระบวนการดำเนินการใช้หลักการมีส่วนร่วม ดังนั้นทุกขั้นตอนทุกกิจกรรมที่จัดขึ้น จึงมีผู้ปกครอง ครู นักเรียน ชุมชนและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เสมอ

3. ชั้นประเมินและสรุปผล

การประเมิน นวัตกรรม KHOKKONG Model เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปกครอง ครู นักเรียน ชุมชนและหน่วยงานราชการ ที่มีส่วนร่วมในการประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของ KHOKKONG Model

ปัจจัยไปสู่ความสำเร็จ แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบ้านโคกก่อง มิตรภาพที่ 86 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการตาม KHOKKONG Model โดยใช้หลักการของ “TEAM” ดังนี้

T = Teacher ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการบริหารจัดการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นการกระจายอำนาจในการบริหารคุณภาพการศึกษา

E = Environment การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการปรับปรุงระบบภูมิทัศน์ในสถานศึกษา ให้ความปลอดภัย เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บุคลากรผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาและพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา

A = Attitude การสร้างทัศนคติ ความคิดเห็นร่วมกันในองค์กร เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจ ร่วมกันพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการ กับคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

M = Management การบริหารจัดการพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการ กับคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงให้มีประสิทธิภาพ ตามแนวทางของ KHOKKONG Model

2.4 แนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

2.4.1 ความหมายการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

Holloway (2010) การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การแสวงหาความรู้ภายใต้การดำเนินการของนักปฏิบัติที่กลายมาเป็นนักวิจัย หรือผู้ซึ่งทำงานเป็นหุ้นส่วนกับนักวิจัย เพื่อตรวจสอบประเด็นและปัญหาในสถานที่ทำงานของตนเอง เป็นการนำความคิดไปปฏิบัติผ่านกระบวนการที่เป็นวงจร ซึ่งแต่ละวงจะขึ้นกับวงก่อนหน้า การวิจัยเชิงปฏิบัติการไม่ใช่วิธีการวิจัยบริสุทธิ์ แต่เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาและนักวิจัยสามารถใช้วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูลได้หลากหลายวิธี การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นทั้งการวิจัยและการปฏิบัติการ

ศิริพร จิรวัดณ์กุล (2546) การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นการวิจัยที่มีเป้าหมายที่จะแก้ปัญหาพัฒนากิจกรรมโดยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง (Improving by changing) โดยบุคคลที่เผชิญกับปัญหานั้นอยู่เอง เป็นรูปแบบของการทำความเข้าใจในการปรับปรุงสถานการณ์เฉพาะที่พบว่ามีปัญหา เพื่อต้องการพัฒนา หาหลักการ เหตุผลและวิธีการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานนั้นและขณะเดียวกัน ก็เป็นการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนั้น ๆ

นางพรรณ พิริยานุพงศ์ (2546) การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการวิจัยที่เป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติการอย่างเป็นระบบระเบียบ (Improve practice and systematically) และเป็นการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์เฉพาะนั้น ๆ พร้อมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบของการแก้ปัญหาและได้คำตอบในการแก้ปัญหาดังกล่าว (Streubert and Carpenter, 1999) ดังนั้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการจึงมีความแตกต่างไปจากการแก้ปัญหาประจำวันเพราะมีการใช้วิธีการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ มีการศึกษาปัญหาอย่างเป็นระบบ และกระบวนการแก้ปัญหาก็ใช้หลักทฤษฎี เป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นให้เกิดความร่วมมือกันในการที่จะทำให้คนเห็นปัญหา และวางเป้าหมายในการแก้ปัญหาไปด้วยกัน ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างนักวิจัยกับผู้รับบริการ เน้นให้เห็นความสำคัญของการเรียนรู้กันในกระบวนการวิจัย

2.5.2 กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

กระบวนการดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart กระบวนการดำเนินงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart (1991) ประกอบด้วยกิจกรรมการวิจัยที่สำคัญ 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การวางแผนเพื่อไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น (planning) 2) ลงมือปฏิบัติการตามแผน (action) 3) สังเกตการณ์ (observation) และ 4) สะท้อนกลับ (reflection) กระบวนการและผลของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และปรับปรุงแผนการปฏิบัติงาน (re - planning) กระบวนการดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Stringer กระบวนการดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Stringer (1999) ได้แบ่งกระบวนการดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการออกเป็น 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) การพินิจพิเคราะห์ (มอง) 2) การคิดวิเคราะห์ (คิด) และ 3) การปฏิบัติการ (ปฏิบัติ) กิจกรรมหลักทั้ง 3 ขั้นตอนนี้ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นวัฏจักรซ้ำกันหลายรอบ (Recycling Set of Activities) การดำเนินกิจกรรมการวิจัยในขั้นตอนแรกมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อช่วยให้บุคคลทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยได้เข้าใจสภาพปัญหา ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยอุปสรรคการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและบริบทอื่นๆ ที่แวดล้อมปัญหาที่ต้องการแก้ไขอย่างถ่องแท้และชัดเจน เพื่อที่จะได้คิดหาหนทางที่จะนำไปสู่การบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวนี้ นักวิจัยที่เป็นบุคคลภายนอกจะเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการทำการวิจัย บุคคลภายในองค์กรหรือชุมชนทำหน้าที่นิยามปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนพรรณนารายละเอียดเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมองค์กรหรือชุมชนและสถานการณ์เงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับปัญหา นอกจากนี้ยังร่วมมือกันเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและบริบทแวดล้อมโดยใช้วิธีการสังเกตการณ์ สัมภาษณ์ หรือการศึกษาเอกสาร ส่วนการดำเนินกิจกรรมในขั้นตอนที่ 2 ได้แก่ การตีความและวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้จากขั้นตอนแรก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความชัดเจนและขยายความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไขมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานในขั้นตอนที่ 3 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อลงมือปฏิบัติการแก้ไขปัญหาลงไปสู่การปฏิบัติตามที่ได้อธิบายไว้โดยมีการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นกลยุทธ์สำคัญ เพื่อการระบุความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาว่าอยู่ในระดับใด มีประเด็นใดบ้างที่จะต้องทำการแก้ไขในวงจรรอบต่อไป

กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Coghlan & Brannick กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Coghlan & Brannick (2001) ได้แบ่งกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นขั้นตอนเบื้องต้น 1 ขั้นตอน คือ การทำความเข้าใจบริบทของปัญหาที่ต้องการแก้ไขและการกำหนดจุดมุ่งหมายการปฏิบัติการ และมีขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวินิจฉัย (diagnosing) 2) การวางแผนปฏิบัติการ (planning) 3) การลงมือปฏิบัติการ (taking action) 4) การประเมินผลการปฏิบัติการ (evaluation action) กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก เริ่มต้นจากการวินิจฉัยสถานการณ์ของปัญหาที่จำเป็นต้องแก้ไขรวมทั้งการระบุนิยามแนวคิดทฤษฎี และหลักการพื้นฐานสำหรับใช้รองรับการปฏิบัติงาน จากนั้นจึงทำการวางแผนปฏิบัติการตามจุดมุ่งหมายของการแก้ปัญหาหรือโครงการพัฒนาที่กำหนดไว้ โดยอาศัยข้อมูลจากผลการวินิจฉัยในขั้นตอนแรกและความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน แล้วจึงลงมือปฏิบัติการตามแผนการที่วางไว้ทีละขั้นตอนเสร็จแล้วจึงทำการประเมินผลการปฏิบัติงานทั้งที่เกิดขึ้น โดยตั้งใจและไม่ตั้งใจเพื่อตรวจสอบดูความถูกต้องและความเหมาะสมของการวินิจฉัยและการปฏิบัติการตามแผนสารสนเทศที่ได้จากการประเมินผลในขั้นตอนนี้จะนำไปสู่การดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในวงจรรอบต่อไป

2.5.3 ลักษณะการวิจัยปฏิบัติการ

ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2537) ได้เสนอกรอบลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการทางการศึกษา (Action Research in Education) ไว้ที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

1. เป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมและมีการร่วมมือ (Participation and Collaboration) ใช้การทำงานเป็นกลุ่ม ผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีส่วนร่วมสำคัญและมีบทบาทเท่าเทียมกันในทุกกระบวนการของการวิจัย ทั้งการเสนอความคิดเชิงทฤษฎี การปฏิบัติ ตลอดจนการวางแผนนโยบายการวิจัย

2. เน้นการปฏิบัติการ (Action Orientation) การวิจัยชนิดนี้ใช้การปฏิบัติเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และศึกษาผลของการปฏิบัติเพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนา

3. ใช้การวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Function) กิจกรรมการวิเคราะห์การปฏิบัติอย่างลึกซึ้งจากสิ่งที่สังเกตได้ จะนำไปสู่การตัดสินใจที่สมเหตุสมผลเพื่อการปรับแผนการปฏิบัติการ

4. ใช้วงจรการปฏิบัติการ (The Action Research Spiral) ตามแนวคิดของเคมมิสและแมคทาเกท (Kimmis & McTaggart) คือ การวางแผน (planning) ตลอดจนการปรับปรุงผล (re-planning) เพื่อนำไปปฏิบัติในวงจรต่อไปจนกว่าจะได้รูปแบบของการปฏิบัติงานที่เป็นที่พึงพอใจและได้เสนอเชิงทฤษฎีเพื่อเผยแพร่ต่อไป

องอาจ นัยพัฒน์ (2548) ได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการไว้ 8 ประการ ดังต่อไปนี้

1. เกี่ยวข้องกับปัญหาทางด้านการปฏิบัติงาน (Practical Problem) ที่ผู้ปฏิบัติงานระดับล่างมักจะประสบในขณะที่ทำงานอยู่ประจำหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละวันมากกว่าการเกี่ยวข้องกับปัญหาทางด้านทฤษฎี (Theoretical Problem) ซึ่งได้รับการนิยามหรือกล่าวถึงโดยนักวิจัยบริสุทธิ์ในสาขาวิชาความรู้ใด ๆ โดยเฉพาะ

2. มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อการทำความเข้าใจ (Understanding) ต่อสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครู ผู้บริหารการศึกษาอย่างลุ่มลึกและกระจ่างชัด ภายใต้กระบวนการใคร่ครวญตรวจสอบในลักษณะสะท้อนกลับของยุทธวิธีปฏิบัติที่นักวิจัยเชิงปฏิบัติการได้ลงมือกระทำลงไปอย่างวิพากษ์วิจารณ์ (critically) อันจะนำไปสู่การได้แนวทางปฏิบัติการสำหรับใช้แก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทแวดล้อมมากยิ่งขึ้นสำหรับการดำเนินงานในลำดับต่อไป นอกจากนี้ยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานรวมทั้งสภาวะการณ์เงื่อนไขต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานมากกว่าการมีจุดมุ่งหมายเพื่อการสร้างสรรค์องค์ความรู้เชิงวิชาการอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นการเฉพาะ

3. มุ่งเน้นการตีความหมายเหตุการณ์ หรือสภาวะการณ์ของปัญหาที่เกิดขึ้น ตามความคิดเห็นหรือทัศนะของผู้ปฏิบัติงานหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับเหตุการณ์หรือสภาวะการณ์ของปัญหาดังกล่าวมากกว่าการอาศัยแนวคิดทฤษฎีกฎหรือหลักการของวิทยาศาสตร์ธรรมชาติทั้งนี้เพราะเชื่อว่าท่าทางการกระทำที่ติดต่อสื่อสารหรือพฤติกรรมใด ๆ ของมนุษย์ทั้งที่ปรากฏให้เห็นเด่นชัดหรือไม่เห็นเด่นชัดในเหตุการณ์หรือสภาวะการณ์ของปัญหาหนึ่ง ๆ สามารถตีความหมายได้โดยการสรุปอ้างอิง (inference) จากแรงจูงใจ ความเชื่อ เจตนา หรือจุดมุ่งหมายของผู้แสดงพฤติกรรมประกอบเข้ากับบริบทแวดล้อมที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมหรือการกระทำเหล่านั้นขึ้นเช่น บรรทัดฐาน ค่านิยม และกฎเกณฑ์ต่างๆ ทางสังคมเป็นสำคัญ โดยนัยดังกล่าวนี้แสดงว่า นักวิจัยไม่สามารถตีความหมายพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลใดๆ ได้เลย ถ้าปราศจากการพิจารณาบริบทแวดล้อมพฤติกรรมนั้นๆ มาประกอบด้วย

4. เสนอผลการวิจัยในรูปแบบเรียบง่าย การเสนอรายงานผลการศึกษาวิจัยในรูปแบบด้วยการเลือกใช้ถ้อยคำสำนวนในระดับเดียวกับผู้ปฏิบัติงานโดยพยายามหลีกเลี่ยงคำศัพท์เฉพาะสาขาวิชา (technical term) และภาษาที่มีลักษณะค่อนข้างเป็นนามธรรมเพื่อทำให้ง่ายต่อการติดตาม ทำความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงาน นอกจากนี้คำอธิบายเกี่ยวกับผลการวิจัยตลอดจนกระบวนการวิจัยอื่นๆ สามารถตรวจสอบความตรง (validity) ได้จากการสนทนาแบบเป็นกันเองกับผู้ปฏิบัติงานหรือผู้มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในทุกระยะของกระบวนการวิจัย

5. มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยการดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในทุกขั้นตอนจะต้องอยู่ภายใต้บรรยากาศการมีส่วนร่วมการร่วมมือร่วมใจการเชื่อถือและไว้วางใจการเป็นมิตร รวมทั้งความเป็นอิสระและความเสมอภาคในการแสดงความคิดเห็น

6. ผ่อนคลายความเข้มงวดเกี่ยวกับระเบียบวิธีการศึกษาวิจัยการดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการไม่ยึดติดอยู่ภายใต้กรอบการจัดกระทำทางการทดลองและการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนอย่างเคร่งครัดแบบตายตัวด้วยแบบแผนการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research Design) หรือวิธีการทางสถิติใดๆ (Statistical Control) แนวคิดพื้นฐานดังกล่าวนี้ไม่ได้หมายความว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการละเอียดหรือมองข้ามความสำคัญของการศึกษาค้นคว้าด้วยการอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ หากแต่ปรับวิธีการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีการดังกล่าวให้กลมกลืนหรือสอดคล้องกับลักษณะของปัญหา สภาวะการณ์ต่างๆ รวมทั้งบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมปัญหาที่ต้องการแสวงหาความรู้ความจริง ด้วยเหตุนี้การวิจัยเชิง

ปฏิบัติการโดยทั่วไปอาจเลือกใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณที่อาศัยแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) หรือการวิจัยเชิงคุณภาพ

7. ไม่เน้นการสรุปอ้างอิงผลการศึกษาวิจัยข้ามไปยังบริบทอื่น การสรุปอ้างอิงผล การวิจัยหรือการขยายผลการวิจัยให้ครอบคลุมไปยังห้องเรียน หรือโรงเรียนที่มีทำเลที่ตั้งหรือบริบทอื่นๆ แตกต่างไปจากทำเล หรือบริบทที่ทำการวิจัยจริง มีลักษณะค่อนข้างจำกัดกว่าการวิจัยเชิงทดลองทางวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ การสรุปอ้างอิงผลของการวิจัยที่ได้จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการไม่สามารถอาศัยกฎของความครอบคลุม (covering law) ตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์หรือการอ้างอิงเชิงสาเหตุ (causal Relationships) ดังนั้นในทางปฏิบัติโดยทั่วไปการสรุปอ้างอิงผลของการวิจัยที่ได้จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการ จึงมีแนวโน้มกระทำได้เฉพาะในขอบเขตของสถานที่ บุคคล และเวลาทำการศึกษาวิจัย อย่างไรก็ตามถ้าต้องการขยายผลของการวิจัยให้ครอบคลุมข้ามไปยังขอบเขตอื่นที่นอกเหนือก็สามารถกระทำได้ ถ้าปัจจัยที่เกี่ยวข้องในบริบทเหล่านั้นมีลักษณะคล้ายคลึงหรืออยู่ในสภาวะการณ์ที่ใกล้เคียงกัน รวมทั้งได้รับการยืนยันจากผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ประกอบด้วย

8. สร้างดุลยภาพและความเสมอภาคระหว่างทัศนะของบุคคลภายในและภายนอกนักวิจัยเชิงปฏิบัติการที่เป็นบุคคลภายใน (insider) และบุคคลภายนอก (outsider) ของสถานที่ทำการศึกษาวิจัย มีบทบาทสำคัญ 2 ประการ คือ บุคคลภายในมีบทบาทเป็นทั้งผู้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ปกติและเป็นนักวิจัยปฏิบัติการในสถานที่ทำงานของตนเองในขณะที่บุคคลภายนอกมีบทบาทเป็นผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ให้คำปรึกษาทางวิชาการให้กับบุคคลภายในและเป็นนักวิจัยเชิงปฏิบัติการเช่นเดียวกับบุคคลภายใน นักวิจัยเชิงปฏิบัติการทั้งที่เป็นบุคคลภายในและบุคคลภายนอกจะต้องปรับบทบาทของตนเองให้มีดุลยภาพทางแนวความคิด ความเชื่อและการปฏิบัติอยู่เสมอในแต่ละสภาวะการณ์ นอกจากนี้จะต้องสร้างความเสมอภาคทางความคิดเห็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมการวิจัย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งทางความคิดหรือความสับสนระหว่างบทบาทเหล่านั้นในขณะที่ปฏิบัติงานวิจัย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เสาวนีย์ ตาคา (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 การประเมินครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินโครงการการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ใน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและ ด้านผลผลิต 2) เพื่อหาแนวทางพัฒนาโครงการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 144 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 135 คน ครูผู้สอน จำนวน 313 คน และนักเรียน จำนวน 379 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ และการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ ผลการศึกษาวิจัย พบว่า 1) ผลการประเมิน พบว่า

โดยภาพรวมผลการประเมินโครงการอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูผู้สอน ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คืองบประมาณ ด้านกระบวนการดำเนินงาน ผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงาน ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือการตรวจติดตาม ด้านผลผลิตผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ นักเรียน 2) แนวทางพัฒนาโครงการการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 พบว่าด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ควร มีการวางแผนงบประมาณครอบคลุมตามกิจกรรมโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการดำเนินงานของโครงการ ควรมีการวัดผลประเมินผลครอบคลุมความรู้ด้านทักษะ กระบวนการด้านคุณลักษณะของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การวัดผลประเมินผลด้วยวิธีการที่เหมาะสมในแต่ละกิจกรรม ด้านผลผลิตของโครงการ พบว่า ควรให้นักเรียนได้ฝึกการวิเคราะห์และประพฤติปฏิบัติตนด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง มีเหตุผลและภูมิคุ้มกันที่ดี

ตรีศูล พงษ์พันธุ์ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ระดับการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 และเปรียบเทียบการดำเนินงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดเล็ก จำนวน 134 คน และในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดใหญ่ จำนวน 201 คน รวมกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 335 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 และฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่ามัธยฐานค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ตามหลักความมีเหตุผล และตามหลักการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี จำแนกตามขนาดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักความพอประมาณไม่แตกต่างกัน

รุ่งทิwa สันติผลธรรม (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การนำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาและนำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ วิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน จำนวน 169 คน และครูผู้สอน จำนวน 260 คน รวมทั้งหมด 429 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 4 ระดับ มีค่าความเที่ยง 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 สร้างแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดประชุมผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิควิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป มีปัญหาอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชนอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาได้ 4 ด้าน คือ 1) แนวทางการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การสร้างความตระหนักให้แก่ครู เชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้แก่ครู จัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกเนื้อหาเศรษฐกิจพอเพียง จัดประกวดสื่อการเรียนการสอน นิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน 2) แนวทางการบริหารงานงบประมาณคือ จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อดำเนินการจัดสรรงบประมาณ

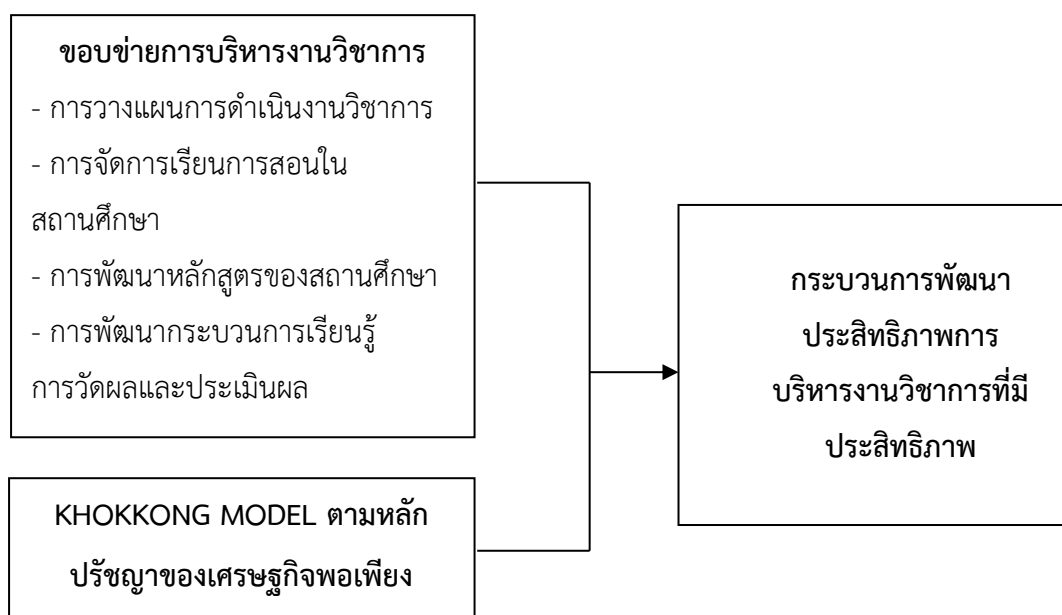
อรรพรรณ ป้อมดา (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) กระบวนการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) แนวคิด แนวปฏิบัติการขับเคลื่อนและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิธีการดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นการเก็บข้อมูลจากกรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี เขต 2 ที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ กลุ่มตัวอย่างกระจายครอบคลุมโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี เขต 2 แล้วคัดเลือกศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นกรณีศึกษา โดยการจัดการแลกเปลี่ยนรู้ นำเสนอผลงานของโรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ เก็บข้อมูลด้วยวิธีเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นแบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีแนวทางการพัฒนาเป็น 2 แนวทาง 1) การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนสู่สถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำและบริหารจัดการ

การศึกษาในทุกมิติ มอบหมายให้คณะครูน้อมนำ มาเป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติในการทำงานและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมุ่งให้เกิดการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่กิจกรรมในสถานศึกษา พัฒนาสู่การเป็นสถานศึกษาพอเพียงและดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการอย่างมีระบบทั้งโรงเรียนมาอย่างต่อเนื่อง จนพัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกด้าน 2) การดำเนินการโครงการอื่นๆ แล้วนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เข้ามาเป็นหลักคิด หลักปฏิบัติในการบริหารจัดการศึกษาเป็นสถานศึกษาพอเพียง และศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) แนวปฏิบัติการขับเคลื่อนและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อมในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา ขั้นที่ 2 การจัดระบบการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 การจัดกิจกรรมในโรงเรียน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ขั้นที่ 4 การเปลี่ยนแปลงบริบท ขั้นที่ 5 การสร้างเครือข่าย

สมาพร วงษ์ศรีแก้ว (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านโพนทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านโพนทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ตามกรอบการวิจัยคือ การปรับปรุงพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำหลักความพอประมาณของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) 2 วงรอบ (Spiral) แต่ละวงประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกตการณ์ (Observation) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทั้งหมด 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกการประชุม แบบบันทึกการนิเทศ ติดตามการวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation Technique) วิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ นำเสนอข้อมูล โดยการบรรยายแบบความเรียง (Narrative Form) โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการปฏิบัติจริง ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านโพนทอง ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กก่อนการปรับปรุงพัฒนา มีปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด กล่าวคือ ไม่มีกระบวนการการปรับปรุงพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่นไม่มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หลักจากการปรับปรุงพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการปฏิบัติจริงแล้ว มีผลให้ได้กระบวนการปฏิบัติงานที่ทำให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น คือ กระบวนการสำรวจสภาพปัญหาและกระบวนการหากลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา โดยยึดหลักความพอประมาณของเศรษฐกิจพอเพียงกระบวนการปฏิบัติ กระบวนการสังเกต/ตรวจสอบ และกระบวนการประเมินผล จากการใช้กระบวนการพัฒนาดังกล่าว ทำให้การปฏิบัติงานการปรับปรุงพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดด้านการบริหารงานวิชาการ (กฎกระทรวง พ.ศ.2550) หลักการ และแนวคิด และขอบข่ายงานวิชาการและภารกิจการงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และยึดการบริหารวิชาการ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการจัดกรอบแนวคิดของการวิจัย เพื่อให้แนวทางการวิจัยมีความชัดเจน ผู้วิจัยจึงจัดทำกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

รูปที่ 4 กรอบแนวคิด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารวิชาการ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งเป็นการวิจัยที่ผู้วิจัย และผู้ร่วมวิจัยมีส่วนร่วมทุกกระบวนการในการปฏิบัติงานและวิธีการแก้ไขอย่างเต็มที่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานโดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

- 3.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- 3.2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน ข้าราชการครูโรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 จำนวน 17 คน กรรมการสถานศึกษา จำนวน 7 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน

3.2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยผู้วิจัยได้นำเอาหลักการและขั้นตอนตามแนวของ Kemmis and McTaggart (1991) เป็นกระบวนการที่ใช้ในการวิจัย เพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยดำเนินการเป็น 2 วงรอบ ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติการ (Action) การสังเกตการณ์ (Observation) การสะท้อนผล (Reflection) ตั้งเกณฑ์การประเมินการผ่านแต่ละวงรอบ ในวงรอบที่ 1 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 วงรอบที่ 1 แผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลา	ผู้เกี่ยวข้อง	วิธีการจัดเก็บข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล
การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารงานวิชาการโดยการประชุมย่อย	เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาการบริหารงานวิชาการ	12 พ.ค.61	กลุ่มผู้ร่วมวิจัย	การจดบันทึก	แบบบันทึกการประชุม	กลุ่มผู้ร่วมวิจัย
การวิเคราะห์สถานการณ์การบริหารงานวิชาการโดยใช้เทคนิค SWOT	เป็นการหาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคที่จะนำมาใช้ในการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการ	12 พ.ค.61	กลุ่มผู้ร่วมวิจัย	การจดบันทึก	แบบบันทึกการประชุม	กลุ่มผู้ร่วมวิจัย
การออกแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยยึดหลัก KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	เป็นการการวางแผนการดำเนินงานวิชาการ	12 พ.ค.61	กลุ่มผู้ร่วมวิจัย	การบันทึก การสัมภาษณ์	แบบบันทึกการประชุม	กลุ่มผู้ร่วมวิจัย
การนำกิจกรรมไปใช้โดยปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล	เป็นการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล	16 พ.ค.61 – 5 ก.ค.61	กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ผู้ให้ข้อมูล	การจดบันทึก	แบบบันทึกการประชุม	กลุ่มผู้ร่วมวิจัย

ตารางที่ 2 วงรอบที่ 2 แผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลา	ผู้เกี่ยวข้อง	วิธีการจัดเก็บข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	เป็นการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องการบริหารงานวิชาการ	10 ก.ค.61	1. ผู้วิจัย 2. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย	การสังเกต การสัมภาษณ์	แบบสังเกตพฤติกรรม การเข้าร่วมประชุม	กลุ่มผู้ร่วมวิจัย
การตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการ	ปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล	31 พ.ค.61- 6 ส.ค.61	1. ผู้วิจัย 2. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย	การสังเกตการ นิเทศ	แบบสังเกตพฤติกรรม การปฏิบัติงานแบบ บันทึกการนิเทศ	1. ผู้วิจัย 2. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. ประเภทเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 3 ประเภท ได้แก่

1.1 แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม

1.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

1.3 แบบบันทึก บันทึกการประชุม และแบบบันทึกการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการ

ปฏิบัติงาน

2. ลักษณะของเครื่องมือ

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละลักษณะ มีดังนี้

2.1.1 แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม

เป็นเครื่องมือที่ใช้ศึกษาค้นคว้าใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสังเกตผู้ร่วมวิจัยในการปฏิบัติงาน ปัญหาเกิดขึ้นขณะปฏิบัติงาน ความสนใจ ความเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานและผลของการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น

2.1.2 แบบสัมภาษณ์

เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยด้านแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียน

2.1.3 แบบบันทึก

เป็นแบบบันทึกการประชุมและแบบบันทึกการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานที่กลุ่มผู้วิจัย ได้จากการศึกษา การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียนของกลุ่มผู้วิจัย

2.2 เครื่องมือที่ช่วยในการบันทึกข้อมูล มีดังนี้

2.2.1 กล้องดิจิทัล สำหรับการใช้เก็บและบันทึกภาพ

2.2.2 เครื่องคอมพิวเตอร์ใช้สำหรับสแกนภาพจากกล้องดิจิทัล แพนซีดีรอม ใช้สำหรับการเก็บข้อมูล เครื่องโปรเจกเตอร์ใช้สำหรับการนำเสนอผลการปฏิบัติงาน

3. วิธีการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 วิธีการสร้างแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือจากหนังสือการวิจัยปฏิบัติการ(ประวิต เอราวรรณ์, 2546) หนังสือการวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่ของ บุญชม ศรีสะอาด (2545) มีขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ศึกษารูปแบบการสังเกตแบบมีส่วนร่วมจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแบบอย่างในการสร้าง

3.1.2 กำหนดประเด็นหัวข้อที่จะใช้สร้างแบบสังเกตเกี่ยวกับการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขการจัดการปฏิบัติงานในครั้งต่อไป

3.1.3 สร้างแบบสังเกต และปรับปรุงแก้ไขแบบสังเกตให้ถูกต้องเหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับใช้สะท้อนผลการปฏิบัติ

3.2 แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือจากหนังสือการวิจัยปฏิบัติการ(ประวิต เอราวรรณ์, 2546) หนังสือการวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่ของ บุญชม ศรีสะอาด (2545) แล้วนำมาปรับปรุง ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 กำหนดกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการร่างแบบสัมภาษณ์

3.2.2 การจัดทำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3.2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา จำนวน 5 คน

3.2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้ถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับใช้สะท้อนผลการปฏิบัติ

3.3 แบบบันทึก เป็นการบันทึกการประชุมและการบันทึกการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน กลุ่มผู้วิจัย ได้จากการศึกษา การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียนของผู้ร่วมวิจัย

3.3.1 ศึกษารูปแบบในการจัดทำแบบบันทึกจากเอกสาร

3.3.2 การจัดทำแบบบันทึก

3.3.3 นำแบบบันทึกไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของประเด็นหัวข้อวาระการประชุม จำนวน 5 คน

3.3.4 ปรับปรุงแก้ไข แบบบันทึกให้ถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับใช้สะท้อนผลการปฏิบัติ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามขั้นตอนกำหนดไว้ในกรอบการวิจัย ด้วยวิธีการสังเกต การสอบถาม การบันทึก ระหว่างวันที่ 12 พฤษภาคม 2561 – 6 สิงหาคม 2561 ตามตารางเก็บรวบรวมข้อมูล ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล	การสังเกต			การสัมภาษณ์		การบันทึก	
	ผู้สังเกต	ผู้ถูกสังเกต	วัน เดือน ปี	ผู้สัมภาษณ์	วัน เดือน ปี	ผู้บันทึก	วัน เดือน ปี
การศึกษาปัญหาของการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการ หาดู แข่ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาส ในการพัฒนา	ผู้วิจัย	กลุ่มผู้ร่วม วิจัย	10 ก.ค.61			กลุ่มผู้ ร่วมวิจัย	10 ก.ค.61
ได้ทราบความต้องการเพื่อเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนา				กลุ่มผู้ร่วม วิจัย	10 ก.ค.61		
นำคู่มือไปใช้ในการปฏิบัติงาน ปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียน การสอน การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล	กลุ่มผู้ ร่วมวิจัย	กลุ่มผู้ร่วม วิจัย	11 ก.ค.61 – 6 ส.ค.61			กลุ่มผู้ ร่วมวิจัย	11 ก.ค.61 – 6 ส.ค.61
ได้การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลที่มี ประสิทธิภาพ	กลุ่มผู้ ร่วมวิจัย	กลุ่มผู้ร่วม วิจัย	6 ส.ค.61				

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การสอบถาม การบันทึก การประเมินการปฏิบัติงาน มาจัดกลุ่มให้เป็นหมวดหมู่ตามคุณลักษณะของข้อมูลและตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยใช้เทคนิคแบบสามเส้า (Triangulation Technique) มาดำเนินการแปลผลข้อมูล โดยอาศัยความสัมพันธ์ในมิติต่าง ๆ ภายใต้เทคนิคดังกล่าว คือ มิติด้านข้อมูล (Data Triangulation) มิติด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) นำไปวิเคราะห์ประมวลผลการเรียบเรียง และนำเสนอการบรรยายแบบความเรียง (Narrative Form)

3.5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินกิจกรรมในส่วนที่เป็นแบบส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ท โดยจัดเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535)

ระดับ 5	หมายถึง	มากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มาก
ระดับ 3	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	น้อย
ระดับ 1	หมายถึง	น้อยที่สุด

3.5.3 เกณฑ์การแปลผลการประเมินกิจกรรม ค่าเฉลี่ย (Mean) ยึดหลักตามเกณฑ์ของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) จัดเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยเท่า 4.51 – 5.00	หมายความว่า	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยเท่า 3.51 – 4.50	หมายความว่า	มาก
ค่าเฉลี่ยเท่า 2.51 – 3.50	หมายความว่า	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยเท่า 1.51 – 2.50	หมายความว่า	น้อย
ค่าเฉลี่ยเท่า 1.00 – 1.50	หมายความว่า	น้อยที่สุด

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2535)

$$\bar{x} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อหาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามลำดับของกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการดำเนินกิจกรรมไปวิเคราะห์และแปรผลตาม มีขั้นตอน ดังนี้

4.1.1 วิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการประชุม เกี่ยวกับระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 การหากกลยุทธ์เพื่อมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ใช้วิธีการอธิบายเป็นแบบความเรียง

4.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกต เกี่ยวกับการประเมินผลพฤติกรรมกรรมการเข้าร่วมประชุม ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ร่วมวิจัย โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean)

4.1.3 แบบบันทึกการนิเทศติดตามและประเมินผล เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้ร่วมวิจัย โดยใช้วิธีการอธิบายเป็นแบบความเรียง

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีลำดับการนำเสนอ ดังนี้

- 4.2.1 กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา
- 4.2.2 การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 (Action Research Spiral No.1)
- 4.2.3 การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1 (Reflection on Action Research Spiral No.1)
- 4.2.4 การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 (Action Research Spiral No.2)
- 4.2.5 การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 (Reflection on Action Research Spiral No.2)

4.3 กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา

ผู้วิจัยได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติ เพื่อระดมความคิดเห็นจากคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ

โรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 วิเคราะห์สภาพปัญหาเพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหา ปรับปรุงและพัฒนา โดยใช้เทคนิค SWOT ซึ่งพบว่า จุดอ่อนที่ควรแก้ไขอย่างเร่งด่วน คือ ด้านการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล ในการปรับปรุงและพัฒนา ผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะกระบวนการในการปฏิบัติงาน ขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การพัฒนาไม่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ที่ประชุมจึงมีข้อสรุปว่า ควรจัดทำเอกสารประกอบการปฏิบัติงาน

4.3.1 การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 (Action Research Spiral No.1)

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการตามแผนที่วางไว้โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ เป้าหมายเพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมสามารถจัดทำเอกสารหลักฐานประกอบการปฏิบัติงาน ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เข้าใจในระบบการทำงานและนำ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการ เป็นเวลา 1 วัน คือ วันที่ 12 พฤษภาคม 2561 ผู้เข้าร่วมวิจัยได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 จำนวน 25 คน โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในที่ประชุม และหาข้อยุติในที่ประชุม

หลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มผู้วิจัยได้ประชุมหาข้อยุติในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.3.1.1 การวางแผน (Planning)

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวางแผน โดยการศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ในหัวข้อต่อไปนี้

1. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหา

1.1 สภาพปัจจุบัน โรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ได้แบ่งโครงสร้างการบริหารงานเป็น 4 ด้าน คือ 1. ด้านการบริหารงานวิชาการ 2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ 3. ด้านการบริหารงานบุคคล 4. ด้านการบริหารงานทั่วไป จากการประชุมของผู้ร่วมวิจัย ได้มีข้อสรุปร่วมกันว่า การบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลัก หรือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานในโรงเรียน มีปัญหาที่ควรแก้ไขเป็นลำดับแรก คือ การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้

1.2 สภาพปัญหา พบว่า โรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 ด้านการบริหารงานวิชาการมีปัญหา เนื่องจากจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีความรับผิดชอบสอนไม่ตรงเอก เนื่องจากบางสาขาวิชาเอกครูผู้สอนไม่มีจึงต้องใช้ครูวิชาเอกอื่น ๆ ในการจัดการเรียนการสอนแทนทำให้ขาดความรู้และทักษะในวิชาเอกอย่างลึกซึ้งในการจัดการเรียนการสอน และไม่มี ความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจาก แบบบันทึกการประชุม การประเมินผลจากการประชุม การสังเกต และการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยและกลุ่มผู้วิจัยเห็นพ้องกันว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งนี้ได้พบประเด็นปัญหาของการบริหารงานวิชาการ มีปัญหาในระดับมาก ต้องได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก และสามารถหากระบวนการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยนำ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางปฏิบัติ

4.3.1.2 ชั้นปฏิบัติ (Action)

การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้กระบวนการพัฒนาที่กำหนด มาร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ไปปฏิบัติตามกิจกรรมและเก็บรวบรวมข้อมูล ตามเครื่องมือที่สร้างขึ้นตามขั้นตอนการวางแผน (Planning) ดังนี้

1. ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการตามแผนในตารางปฏิบัติงานที่กำหนด โดยการจัดประชุมปฏิบัติการ การปฏิบัติจริง นำคู่มือที่ได้จัดทำขึ้นมาใช้เป็นแนวปฏิบัติ
2. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย กำกับ ติดตาม และประเมินผล การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อชี้แนะแนวทางและให้ความช่วยเหลือในการปฏิบัติงานได้ถูกต้อง
3. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยให้คำปรึกษาหารือแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้
4. ประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยกลุ่มผู้เข้าร่วมการวิจัย ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ว่าผ่านเกณฑ์ตามที่ตั้งไว้หรือไม่

4.3.1.3 ชั้นการสังเกต (Observation)

ผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล (Collecting Data) และเก็บข้อมูลรวบรวมหลักฐาน (Collecting Evidence) โดยใช้เครื่องมือตามแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ใช้กลยุทธ์ประชุมเชิงปฏิบัติการ การสังเกต และการประเมินผลการปฏิบัติงาน

1. กลุ่มวิจัย และผู้ให้ข้อมูลสังเกตการปฏิบัติตามสภาพทั่วไป ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 มีการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้
2. ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้ารวบรวมเอกสารหลักฐาน การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกโดยการสังเกตผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นและต้องการของผู้เข้าร่วมประชุม และการประเมินการปฏิบัติงาน

4.3.1.4 การสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection)

ผู้วิจัย ดำเนินการวิจัยเสร็จสิ้นลง จะทำให้การวิเคราะห์และประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นว่าการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ มีผลต่อการบริหารงานวิชาการอย่างไรบ้าง โดยดำเนินการ ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกต จากวงรอบที่ 1 โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเป็นผู้ดำเนินการ
2. ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยวิเคราะห์จัดกระทำข้อมูลได้
3. ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ปัญหาเกิดขึ้นหรือไม่ หากมีปัญหาจะต้องวางแผนอย่างไร และหากไม่มีปัญหาจะสามารถเสริมประสิทธิภาพของการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นได้อย่างไร เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการวางแผนในการศึกษาและพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการในวงรอบที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์โดยใช้ ใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางในการพัฒนา ดังนี้
 - 3.1 ปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานวิชาการ
 - 3.2 ความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น
 - 3.3 สิ่งที่ควรหาเพิ่มเติมและสิ่งที่ควรตัดออก
 - 3.4 ผลของการจัดหา จัดทำ ปรับปรุงพัฒนาจัดการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้
 - 3.5 แนวทางการพัฒนาที่เกิดขึ้น โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 3.6 ผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 - 3.7 ความสำเร็จของการปฏิบัติงาน
4. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย วางแผนการปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงและพัฒนาในส่วนของงานที่ยังมีข้อบกพร่องขณะปฏิบัติงานในวงรอบที่ 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในวงรอบที่ 2 ต่อไป
5. เมื่อดำเนินการในวงรอบที่ 1 ครบทั้ง 4 ขั้นตอนแล้ว จะนำผลที่ได้จากการสะท้อนผลในวงรอบที่ 1 ไปปรับปรุงและแก้ไขในการดำเนินงานในวงรอบที่ 2 ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ดีและมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ในการปฏิบัติงานของวงรอบที่ 2 นั้น ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ศึกษาและวิเคราะห์การทำงานและประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการ ว่าสามารถแก้ปัญหา หรือสื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับผู้เรียน

การวิเคราะห์พฤติกรรมและกระบวนการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วงรอบที่ 1 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 วิเคราะห์พฤติกรรมและกระบวนการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	แปลผล
1	ผู้เข้าร่วมประชุมมีความพร้อมในการเข้าร่วมประชุม	4.42	มาก
2	ผู้เข้าร่วมประชุมมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการเข้าร่วมประชุม	4.52	มาก
3	ผู้เข้าร่วมประชุมมีความสนใจในการเข้าร่วมประชุม	4.57	มากที่สุด
4	ผู้เข้าร่วมประชุมมีระเบียบและแนวทางปฏิบัติในการเข้าร่วมประชุม	4.31	มาก
5	ผู้เข้าร่วมประชุมมีการแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุม	4.30	มาก
6	ผู้เข้าร่วมประชุมมีความรับผิดชอบกับงานที่ได้รับมอบ	4.55	มาก
7	ผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้ความเข้าใจในหัวข้อของการประชุม	4.37	มาก
8	ผู้ประชุมมีส่วนร่วมในการหาข้อยุติในเรื่องที่ประชุม	4.39	มาก
9	ผู้เข้าร่วมประชุมเสนอแนวความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อที่ประชุม	4.12	มาก
10	ผู้เข้าร่วมประชุมมีความน่าเชื่อถือในที่ประชุม	4.36	มาก
เฉลี่ย		4.39	มาก

จากตารางที่ 4 ปรากฏว่า โดยภาพรวมในการประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เข้าร่วมประชุมมีพฤติกรรมการเข้าร่วมประชุมอยู่ในระดับ มาก ค่าเฉลี่ย 4.39 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมมีความสนใจในการเข้าร่วมประชุม มีระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.57 รองลงมา คือ ผู้เข้าร่วมประชุมมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.55 และผู้เข้าร่วมประชุมมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการเข้าร่วมประชุม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.52

จากการสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมประชุมของผู้เข้าร่วม ปรากฏว่า ผู้เข้าร่วมประชุมเสนอแนวความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อที่ประชุม และผู้เข้าร่วมประชุมมีการแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุม ยังไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งส่งผลให้การประชุมไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้

การวิเคราะห์พฤติกรรมการปฏิบัติงานการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วงรอบที่ 1 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ระดับพฤติกรรมและกระบวนการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	แปลผล
1	ผู้รับผิดชอบมีความสนใจและตั้งใจในการปฏิบัติงาน	4.33	มาก
2	ผู้รับผิดชอบใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้	4.42	มาก
3	ผู้รับผิดชอบสามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติงานได้ เช่น สื่อการเรียนรู้อะไรและทักษะการเรียนรู้	4.50	มาก
4	ผู้รับผิดชอบใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่น	4.43	มาก
5	ผู้รับผิดชอบลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานได้	4.10	มาก
6	ผู้รับผิดชอบไม่ใช้วัสดุสิ้นเปลือง	4.42	มาก
7	ผู้รับผิดชอบสามารถประหยัดเนื้อที่ในการจัดทำแหล่งเรียนรู้	4.50	มาก
8	ผู้รับผิดชอบสามารถแยกประเภทของแหล่งเรียนรู้ได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น	4.50	มาก
9	ผู้รับผิดชอบปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.40	มาก
10	ผู้รับผิดชอบสามารถแก้ปัญหาขณะปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง	4.40	มาก
เฉลี่ย		4.40	

จากตารางที่ 5 ปรากฏว่า โดยภาพรวมในการปฏิบัติการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ปฏิบัติงานมีพฤติกรรมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ มาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.40 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้รับผิดชอบสามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติงานได้ เช่น ใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ผู้รับผิดชอบสามารถประหยัดเนื้อที่ในการจัดทำแหล่งเรียนรู้ และผู้รับผิดชอบสามารถแยกประเภทของแหล่งเรียนรู้ได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น อยู่ในระดับ มาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.50

จากการสังเกตและการประเมินผลการปฏิบัติงาน ปรากฏว่า ผู้ปฏิบัติงานยังไม่เข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติงาน การใช้วัสดุยังไม่ประหยัดคุ้มค่าเท่าที่ควร การแก้ปัญหาขณะปฏิบัติงาน การลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน การลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานยังไม่ได้วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

4.3.2 การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1 (Reflection on Action Research Spiral No.1)

เพื่อให้บุคลากรมีความเข้าใจในการประชุมเชิงปฏิบัติการสามารถนำข้อสรุปในที่ประชุมไปปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ เกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงาน โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยประชุมร่วมกันเตรียมการประชุมเชิงปฏิบัติการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ในการจัดเตรียมสถานที่ เอกสารประกอบการประชุม โดยดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการในวันที่ 12 พฤษภาคม 2561 ผู้ดำเนินการประชุมจะชี้แจงเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อศึกษาเกี่ยวกับหลักการ ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการดำเนินการ ปรากฏว่า ผู้ร่วมวิจัย ยังขาดความเข้าใจในหัวข้อการประชุมขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน และไม่ถึงเกณฑ์ของค่าเฉลี่ยที่ตั้งไว้ 4.51 แต่มีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมประชุม ปฏิบัติตามกฎระเบียบในการเข้าร่วมประชุม มีการแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อที่ประชุม และต้องการประชุมอีกครั้งหนึ่ง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

สรุป ผู้เข้าร่วมประชุม ไม่มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการปฏิบัติงานแต่ไม่มีความสนใจ มีความกระตือรือร้น มีความพร้อม และยังขาดประสบการณ์ ขาดความมั่นใจไม่สามารถปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามขั้นตอนกระบวนการ ส่งผลให้การพัฒนาประสิทธิภาพไม่บรรลุตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

4.3.3 การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 (Action Research Spiral No.2)

4.3.3.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยได้ดำเนินการปฏิบัติเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามแผนที่วางไว้โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้บุคลากรที่จะเข้ามาพัฒนาวิชาการมีความรู้ความเข้าใจ และทราบถึงความต้องการที่ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ โดยจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2 เพื่อให้เกิดความมั่นใจ เข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติงานปรับปรุงและพัฒนาในการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 มากขึ้นเป็นเวลา 1 วัน คือ วันที่ 10 กรกฎาคม 2561 ผู้เข้าร่วมวิจัยได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 จำนวน 25 คน

ผลการดำเนินการวิจัยพบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ มีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อที่ประชุม พร้อมกับมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมประชุมเพื่อที่จะแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ และพร้อมที่จะนำ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวปฏิบัติ ผู้เข้าร่วมวิจัยทุกคนปฏิบัติตามระเบียบและแนวทางปฏิบัติในการเข้าร่วมประชุม และมั่นใจในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้

KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการปฏิบัติ กิจกรรมและกระบวนการการประชุมเชิงปฏิบัติการอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยเห็นว่า เนื้อหามีความเหมาะสมตรงตามความต้องการ และได้รับความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาประสิทธิภาพในระดับมากที่สุด คือ การลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพแก่ผู้เรียน

สรุปผลจากแบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความกระตือรือร้น มีความพร้อม มีความมั่นใจในการปฏิบัติงานการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการมากขึ้นและมีความมั่นใจว่าสามารถปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

การวิเคราะห์พฤติกรรมการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 วนรอบที่ 2 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 วิเคราะห์พฤติกรรมและกระบวนการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	แปลผล
1	ผู้เข้าร่วมประชุมมีความพร้อมในการเข้าร่วมประชุม	4.85	มากที่สุด
2	ผู้เข้าร่วมประชุมมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการเข้าร่วมประชุม	4.93	มากที่สุด
3	ผู้เข้าร่วมประชุมมีความสนใจในการเข้าร่วมประชุม	4.75	มากที่สุด
4	ผู้เข้าร่วมประชุมยึดระเบียบและแนวทางปฏิบัติในการเข้าร่วมประชุม	4.83	มากที่สุด
5	ผู้เข้าร่วมประชุมมีการแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุม	4.76	มากที่สุด
6	ผู้เข้าร่วมประชุมมีความรับผิดชอบกับงานที่ได้รับมอบ	4.82	มากที่สุด
7	ผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้ความเข้าใจในหัวข้อของการประชุม	4.76	มากที่สุด
8	ผู้ประชุมมีส่วนร่วมในการหาข้อยุติในเรื่องที่ประชุม	4.92	มากที่สุด
9	ผู้เข้าร่วมประชุมเสนอแนวความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อที่ประชุม	4.84	มากที่สุด
10	ผู้เข้าร่วมประชุมมีความน่าเชื่อถือในที่ประชุม	4.83	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.83	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 ปรากฏว่า โดยภาพรวมโดยภาพรวมในการประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เข้าร่วมประชุมมีพฤติกรรมการเข้าร่วมประชุมอยู่ในระดับ มาก ค่าเฉลี่ย 4.83 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการเข้าร่วมประชุม มีระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.93 รองลงมา ผู้ประชุมมีส่วนร่วมในการหาข้อยุติในเรื่องที่ประชุม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.92 และผู้เข้าร่วมประชุมมีความพร้อมในการเข้าร่วมประชุม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.85 ตามลำดับ

4.3.3.2 กระบวนการปฏิบัติงาน

จากการศึกษาด้านกระบวนการปฏิบัติ งานด้านการพัฒนาการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้พบปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานที่ต้องปรับปรุงและพัฒนา คือ ลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานได้ สามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติงานได้ เช่น สื่อการเรียนรู้และทักษะการเรียนรู้

วิธีการดำเนินงาน ให้ผู้ร่วมวิจัย การวางแผนการดำเนินงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล

ผลการดำเนินงานพบว่า ผู้เข้าร่วมวิจัยสามารถจัดการเรียนการสอน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนได้มากที่สุด

การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 วรรณอบที่ 2 ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ระดับพฤติกรรมและกระบวนการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อที่	รายการประเมิน	ผลการประเมิน ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	แปลผล
1	ผู้รับผิดชอบมีความสนใจและตั้งใจในการปฏิบัติงาน	4.90	มากที่สุด
2	ผู้รับผิดชอบใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้	4.90	มากที่สุด
3	ผู้รับผิดชอบสามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติงานได้ เช่น สื่อการเรียนรู้ และทักษะการเรียนรู้	4.85	มากที่สุด
4	ผู้รับผิดชอบใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่น	4.85	มากที่สุด
5	ผู้รับผิดชอบลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานได้	4.90	มากที่สุด
6	ผู้รับผิดชอบไม่ใช้วัสดุสิ้นเปลือง	4.85	มากที่สุด
7	ผู้รับผิดชอบสามารถประหยัดเนื้อที่ในการจัดทำแหล่งเรียนรู้	4.83	มากที่สุด
8	ผู้รับผิดชอบสามารถแยกประเภทของแหล่งเรียนรู้ได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น	4.90	มากที่สุด
9	ผู้รับผิดชอบปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.85	มากที่สุด
10	ผู้รับผิดชอบสามารถแก้ปัญหาขณะปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง	4.90	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.88	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 ปรากฏว่า โดยภาพรวมในการปฏิบัติการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ปฏิบัติงานมีพฤติกรรมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ มาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.88 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้รับผิดชอบมีความสนใจและตั้งใจในการปฏิบัติงาน ผู้รับผิดชอบนำหลักควาพอประมาณมาใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

ผู้รับผิดชอบลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานได้ ผู้รับผิดชอบสามารถแยกประเภทของแหล่งเรียนรู้ได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น และผู้รับผิดชอบสามารถแก้ปัญหาขณะปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับ มากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.90 รองลงมา คือ ผู้รับผิดชอบสามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติงานได้ เช่น ใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ผู้รับผิดชอบใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่น ผู้รับผิดชอบไม่ใช้วัสดุสิ้นเปลือง และผู้รับผิดชอบปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับ มากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.85 และผู้รับผิดชอบสามารถประหยัดเนื้อที่ในการจัดทำแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับ มากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.83

4.3.4 การสะท้อนการพัฒนาในวงรอบที่ 2 (Reflection on Action Research Spiral No.2)

เพื่อให้บุคลากรมีความเข้าใจในการประชุมเชิงปฏิบัติการสามารถนำข้อมูลสรุปในที่ประชุมไปปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยประชุมร่วมกันเตรียมการประชุมเชิงปฏิบัติการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ในการจัดเตรียมสถานที่ เอกสารประกอบการประชุม โดยดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการวันที่ 10 กรกฎาคม 2551 ผู้ดำเนินการประชุมจะชี้แจงเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเน้นการจัดหาสื่อการเรียนรู้และทักษะการเรียนรู้ใหม่ ๆ ศึกษาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเลือกมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ

ผลการดำเนินการ ปรากฏว่า ผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ความเข้าใจ ความมั่นใจในการนำไปปฏิบัติ มีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมประชุม ปฏิบัติตามระเบียบในการเข้าร่วมประชุม มีการแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อที่ประชุม เข้าใจ และมั่นใจในการปฏิบัติงาน สามารถนำข้อยุติในที่ แนวทางการปฏิบัติ ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึก ในวงรอบที่ 2 สรุปได้ว่า จากสภาพปัจจุบัน ปัญหาของการบริหารงานวิชาการในเรื่องการปรับปรุงและการพัฒนาการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ โดยการใช้กระบวนการปฏิบัติงานที่บนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้ กำหนดขึ้น สามารถนำมาปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทุกรายการ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย การบริหารวิชาการ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัย ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การดำเนินการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารวิชาการโดยใช้ วิชาการ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยร่วมกับผู้ร่วมวิจัยตามหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ได้ดำเนินการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามขอบข่าย คือ การวางแผนการดำเนินงาน วิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล กลยุทธ์ที่นำมาใช้ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการปฏิบัติจริง ได้จัดทำเป็น 2 วงรอบ สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

5.1.1 การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1

การดำเนินการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในวงรอบที่ 1 ได้ทำการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและหากกลยุทธ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ จากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการได้มีมติในที่ประชุมว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 มีปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุด คือ เรื่องการพัฒนาการวางแผนการดำเนินงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล กลยุทธ์ที่ควรนำมาใช้จะต้องตั้งอยู่ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งที่ประชุมได้สรุปพร้อมกันว่า ควรนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ KHOKKONG Model จึงจะเหมาะสมที่สุด เพราะโรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 มีข้อจำกัดด้านงบประมาณไม่เพียงพอ และบุคลากรครูไม่ครบวิชาเอกและไม่ตรงตามสาขาที่โรงเรียนต้องการครูทุกคนจึงต้องอาศัยการพัฒนาตนเอง และที่ประชุมยังได้มีข้อสรุปพร้อมกันว่า

กระบวนการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้กระบวนการพัฒนาโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการปฏิบัติจริง มีกระบวนการปฏิบัติงานอยู่ 4 กระบวนการ คือ กระบวนการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา หากกลยุทธ์โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ว่าด้วยกระบวนการพัฒนา กระบวนการสังเกต และกระบวนการประเมินผล

5.1.2 การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2

การดำเนินการพัฒนา ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมที่ไม่บรรลุนเป้าหมายที่ตั้งไว้มาทำการพัฒนาตามกระบวนการอีกครั้งหนึ่ง เพื่อแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของกลุ่มผู้วิจัยหลังการพัฒนา

พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความสามารถ มีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ลดความซ้ำซ้อนของการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานได้สะดวกและรวดเร็วขึ้นจนสามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล ซึ่งปรากฏว่าบรรลุเป้าหมายตามที่ได้วางไว้ คือ การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86

5.2 อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีดังนี้

5.2.1 การบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 มีปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุด คือ การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

5.2.2 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถนำมาพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ใช้กระบวนการพัฒนาโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการปฏิบัติจริง มีขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติงานอยู่ 4 กระบวนการ คือ กระบวนการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา หากกลยุทธ์โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่าด้วย กระบวนการพัฒนา กระบวนการสังเกต และกระบวนการประเมินผล

ทั้งนี้อาจเนื่องจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 ได้มีการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา เพื่อให้ได้ทราบถึงปัญหาที่มากที่สุดที่ต้องการพัฒนาเป็นลำดับแรก โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและปฏิบัติจริง มีผลให้ได้กระบวนการปฏิบัติงานที่ทำให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น คือ กระบวนการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และหากกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการสังเกต / ตรวจสอบ และกระบวนการประเมินผล หลังจากใช้กระบวนการพัฒนาดังกล่าว ทำให้การปฏิบัติงานการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับ มากที่สุด

จากการดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความพร้อม มีความกระตือรือร้น ให้ความสนใจให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการตามกฎ ระเบียบการเข้าประชุม ผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมการสะท้อนผลการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างกระตือรือร้น เห็นได้จากผู้ร่วมวิจัย เข้าใจและมีความรู้ในหัวข้อประชุมเสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อที่ประชุม ทำให้เกิดความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจ และทักษะการทำงานเป็นทีม เมื่อการดำเนินการเสร็จสิ้นลงได้ขึ้นงานจากการปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับ มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ จันทน์ สงวนนาม (2544) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการจะเป็นการแก้ปัญหาและฝึกปฏิบัติงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลที่น่าสนใจงาน หรือ มีปัญหาร่วมกัน เมื่อการประชุมดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยและสิ้นสุดลงก็ได้ขึ้นงานจากการปฏิบัติด้วยและสอดคล้องกับ ยนต์ ชุ่มจิต (2535) ที่ได้อภิปรายไว้ว่า การประชุมเชิง

ปฏิบัติการที่แท้จริงจะเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ศึกษาอย่างลึกซึ้งในปัญหาที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากประสบการณ์ของความเป็นครู การประชุมเชิงปฏิบัติการที่แท้จริงจะนำคนที่มีปัญหาและความประสงค์เหมือนกันมาร่วมกัน และจะต้องมีคณะผู้ดำเนินงานที่มีความสามารถ ซึ่งสามารถให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกที่เข้าร่วมประชุมเมื่อต้องการความช่วยเหลือ

2. การพัฒนาประสิทธิภาพบริหารงานวิชาการ ได้แนวทางปฏิบัติในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล คือ การนำ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวปฏิบัติทำให้ผลการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ 86 ทำให้ได้การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล เพราะมีกระบวนการพัฒนาที่เหมาะสม โดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการและการปฏิบัติจริง ที่มีการบวนการปฏิบัติอยู่ 4 กระบวนการ คือ กระบวนการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และหากกลยุทธ์โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ว่าด้วนการวางแผน กระบวนการพัฒนา กระบวนการสังเกต และกระบวนการสะท้อนผล ซึ่งสอดคล้องกับสุวิมล ว่องวานิช (2546) และเคมมิส (Kemmis, 1991) ที่กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการเป็นวิจัยที่ผู้วิจัยคือ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้น และสิ่งที่ต้องทำวิจัย (Object) คือ แนวทางการปฏิบัติทางการศึกษา (Educational Practice) การวิจัยปฏิบัติการเป็นรูปแบบหนึ่งของการวิจัยที่ไม่แตกต่างไปจากการวิจัยอื่นในเชิงเทคนิค แต่แตกต่างกันในด้านวิธีการของการวิจัยปฏิบัติการ คือ การทำงานที่เป็นการสะท้อนผลการปฏิบัติงานของตนเองที่เป็นวงจรแบบขดลวด (Spiral of Self-reflection) โดยเริ่มต้นที่ขั้นตอนการวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Acting) การสังเกต (Observing) และการสะท้อนผล (Reflecting) เป็นการวิจัยที่จำเป็นต้องอาศัยผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการสะท้อนกลับเกี่ยวกับการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพัฒนา ปรับปรุง การทำงานให้ดีขึ้น เทคนิคที่ใช้ในการวิจัยไม่ว่าจะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล หรือการวิเคราะห์ข้อมูลจึงไม่แตกต่างไปจากการวิจัยอื่น แต่วิธีการที่แตกต่างกันออกไป คือ ความพยายามเข้าใจ ความหมาย และการตีความ สิ่งที่เกิดขึ้น สิ่งที่ค้นพบ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

5.3.1.1 ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ความนำกระบวนการพัฒนาที่ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการประเมินผล ไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล

5.3.1.2 ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ควรเผยแพร่ให้โรงเรียนอื่น ๆ ใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 สถานศึกษาควรพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงาน โดยใช้ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ เช่น การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล

5.3.2.2 บุคลากรที่มีความรับผิดชอบการบริหารงานวิชาการควรศึกษา หาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจในยุคดิจิทัล เช่น การประชุม อบรม ศึกษาดูงาน และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จากการศึกษาเอกสาร วารสาร และสื่ออินเทอร์เน็ตต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

อ้างอิง

- กมล ภูประเสริฐ. (2545). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :ทิปส์พับปบลลิเคชั่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.สำนักพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษาและกิจการพิเศษ, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2554). คู่มือประเมินสถานศึกษาพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2554.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). ประมวลคำในพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชตั้งแต่พุทธศักราช 2493-2546 ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- ชวลิต จันทศรี. (2550). สารการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์ คม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. สืบค้นเมื่อ 9 กรกฎาคม 2551, จาก ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ชาวลิต จงมี. (2548). การศึกษาความรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอหนองเสือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดอกลีลา ทศเกต. (2553). แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส อ.แม่เมาะ จ. เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาเขตฝางบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ตรีโชค กางกั้น. (2552). สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ตรีศูล พงษ์พันธุ์. (2552). การดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

- ถาวร ศรีเกต. (2551). การศึกษาการบริหารงานทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทวี ผึ้งผาย. (2554). รูปการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารงานวิชาการ : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองขามบ่อแก้ววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. มหาสารคาม : สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นงพรรณ พิริยานุพงศ์. (2546). **คู่มือวิจัยและพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี: บริษัท มายด์ พับลิชชิ่ง จำกัด.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. (2523). **หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิษเนศ.
- ปรียานุช ธรรมปียา. (2558). การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา (พ.ศ. 2549 - พ.ศ. 2558) **พิมพ์ครั้งที่ 3**. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ประเทือง สังข์นาค. (2545). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคนครนายก. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. (2537). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ. **วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น**, 17, 11-15.
- รุ่งทิwa สันติผลธรรม. (2552). การนำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ฝ่ายวิชาการ มูลนิธิสิริกรรมธรรมชาติ. (2549). **พัฒนาสิทธิธรรมชาติสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง**. พิมพ์ครั้งที่ 12 กรุงเทพฯ : คณะบุคคล เดอะ พับลิช.
- วิจิตร วรุตบางกูรและคณะ. (2523). **การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น**. สมุทรปราการ : ชนิษฐาการพิมพ์.
- วิเชียร ยอดจักร. (2555). **การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1**. ปริญญาบัตรการศึกษามหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ศิริพร จิรวัดน์กุล. (2546). การวิจัยเชิงคุณภาพในวิชาชีพการพยาบาล. ขอนแก่น : โรงพิมพ์ ศิริภักดิ์ ออฟเซ็ท.
- ศาลินา บุญเกื้อ และนันทกาญจน์ ชินประห์ษฐ์. (2557). การถอดบทเรียนและวิเคราะห์อัตลักษณ์ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ.
- สมภาพ วงษ์ศรีแก้ว. (2551). การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านโพหนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมาน อัครภูมิ. (2551). การบริหารการศึกษาสมัยใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 4). อุบลราชธานี : อุบลกิจออฟ.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2538). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ.
- เสาวนีย์ ตาคา. (2558). การประเมินโครงการการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สุรีพร เอี้ยวถาวร. (2550). การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ : กรณีศึกษาโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แนวคิดและประสบการณ์บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาข้าราชการพ.ศ. 2548-2551. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- _____. (2551). กรอบทิศทางทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยพัฒนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

_____. (2550). **บันทึก สพฐ. 2550/2007**. กรุงเทพฯ: ศุภสมาคมฟ้าวัน.

องอาจ นัยพัฒน์. (2548). **วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อรรรรณ ป้อมตา. (2561). **การขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี เขต 2**. งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในโครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมแลกเปลี่ยน สพฐ. ปีงบประมาณ 2561.

อุณากรณ์ สอนมะม่วง. (2553). **การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ 2**. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

Coghlan, D. & Brannick, T. (2001). **Doing Action Research in Your Own Organization**. London: Sage.

Good, C.V. (1973). **Dictionary of education**. 3rd. New York: McGraw-Hill.

Holloway, I. W., (2010). **Qualitative research in nursing and health care**. 3 rd ed. India: Laserwords Privates.

Kemmis, S; & Mc Taggart, R. (1990). **The action research planner**. 3rd ed. Victoria: Deakin University press.

Stringer, E. (1999). **Action Research (2nded.)**. California: Sage.

ภาคผนวก

แบบบันทึกการประชุม

แบบบันทึกการประชุมนี้ใช้สำหรับบันทึกการประชุม เรื่องการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ
ในชั้นการศึกษาปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา และชั้นการหากลยุทธ์เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพ

การประชุมครั้งที่.../.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ณ.....

ผู้เข้าร่วมประชุม

1.
2.
3.
4.

ผู้ที่ไม่มาประชุม

1.
2.
3.
4.

เริ่มประชุมเวลา

สรุปผลการประชุม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปิดประชุมเวลา

ผู้บันทึกการประชุม

แบบสังเกต

เรื่อง การบริหารวิชาการ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

.....
คำชี้แจง แบบสังเกตนี้ใช้สำหรับสังเกตกลุ่มผู้วิจัย และให้ข้อมูลในการประชุมกลุ่มย่อย เรื่อง การบริหาร
 วิชาการ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นวิเคราะห์ปัญหา ชั้นการหา
 แนวทางกำหนด นำกลยุทธ์เพื่อเป็นทางเลือกไปใช้ในการพัฒนา

สังเกตครั้งที่

เรื่องที่สังเกต

ผู้รับการสังเกต

สถานที่สังเกต

วัน เดือน ปี ที่สังเกต

ช่วงเวลาที่สังเกต

การสังเกต () แบบมีส่วนร่วม () แบบไม่มีส่วนร่วม

บันทึกการสังเกต

สภาพทั่วไป

.....

ปัญหาการปฏิบัติงาน

.....

วิธีการแก้ไขของผู้เข้าร่วมวิจัย

.....

ลงชื่อ ผู้สังเกต

(.....)

แบบสังเกต

เรื่อง การบริหารวิชาการ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ชื่อผู้เข้าร่วมประชุม.....

วันที่เดือน..... พ.ศ.

คำชี้แจง แบบสังเกตนี้ใช้สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยให้ผู้สังเกตทำเครื่องหมาย

✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามความเป็นจริง

ข้อที่	พฤติกรรมการเข้าร่วมประชุม	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1.	ผู้เข้าร่วมประชุมมีความพร้อมในการเข้าร่วมประชุม					
2.	ผู้เข้าร่วมประชุมมีความตั้งใจและกระตือรือร้นในการเข้าร่วมประชุม					
3.	ผู้เข้าร่วมประชุมมีความสนใจในการเข้าร่วมประชุม					
4.	ผู้เข้าร่วมประชุมยึดระเบียบและแนวทางปฏิบัติในการเข้าร่วมประชุม					
5.	ผู้เข้าร่วมประชุมมีการแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุม					
6.	ผู้เข้าร่วมประชุมมีความรับผิดชอบกับงานที่ได้รับมอบ					
7.	ผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้ความเข้าใจในหัวข้อของการประชุม					
8.	ผู้ประชุมมีส่วนร่วมในการหาข้อยุติในเรื่องที่ประชุม					
9.	ผู้เข้าร่วมประชุมเสนอแนวความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อที่ประชุม					
10.	ผู้เข้าร่วมประชุมมีความน่าเชื่อถือในที่ประชุม					

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

(.....)

ระดับคะแนน

5 หมายถึง มากที่สุด

4 หมายถึง มาก

3 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง น้อย

1 หมายถึง น้อยที่สุด

แบบสังเกต

เรื่อง เรื่อง การบริหารวิชาการ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ชื่อผู้เข้าร่วมประชุม.....

วันที่เดือน..... พ.ศ.

คำชี้แจง แบบสังเกตนี้ใช้สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ โดยให้ผู้สังเกตทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามความเป็นจริง

ข้อที่	พฤติกรรมการเข้าร่วมประชุม	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1.	ผู้รับผิดชอบมีความสนใจและตั้งใจในการปฏิบัติงาน					
2.	ผู้รับผิดชอบใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน และ กระบวนการเรียนรู้					
3.	ผู้รับผิดชอบสามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติงานได้ เช่น สื่อ การเรียนรู้และทักษะการเรียนรู้					
4.	ผู้รับผิดชอบใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่น					
5.	ผู้รับผิดชอบลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานได้					
6.	ผู้รับผิดชอบไม่ใช้วัสดุสิ้นเปลือง					
7.	ผู้รับผิดชอบสามารถประหยัดเนื้อที่ในการจัดทำแหล่งเรียนรู้					
8.	ผู้รับผิดชอบสามารถแยกประเภทของแหล่งเรียนรู้ได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น					
9.	ผู้รับผิดชอบปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน และ กระบวนการเรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
10.	ผู้รับผิดชอบสามารถแก้ปัญหาขณะปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง					

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

(.....)

ระดับคะแนน

5 หมายถึง มากที่สุด

4 หมายถึง มาก

3 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง น้อย

1 หมายถึง น้อยที่สุด

การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ชั้นการศึกษาสภาพปัญหาและวิเคราะห์ปัญหา
เรื่อง เรื่อง การบริหารวิชาการ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้ใช้สัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ - นามสกุลผู้ถูกสัมภาษณ์ ตำแหน่ง

สถานที่ให้สัมภาษณ์

ชื่อ - นามสกุลผู้สัมภาษณ์

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์

2. รายการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการ

2.1 การบริหารงานวิชาการมีปัญหาเรื่องอะไรมากที่สุด อยู่ในระดับใด

.....

2.2 มีความต้องการที่จะพัฒนาการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร

.....

2.3 การบริหารงานวิชาการมีปัญหาด้านการใช้สื่อและทักษะการจัดการเรียนรู้ อย่างไร

.....

2.4 การบริหารงานวิชาการมีปัญหาเรื่อง การจัดสรรงบประมาณหรือไม่ อย่างไร

.....

2.5 การบริหารงานวิชาการมีปัญหาเรื่องบุคคลากรหรือไม่ อย่างไร

.....

ลงชื่อ ผู้สัมภาษณ์

(.....)

การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ชั้นกำหนดกลยุทธ์เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้
เรื่อง เรื่อง การบริหารวิชาการ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้ใช้สัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ – นามสกุลผู้ถูกสัมภาษณ์ ตำแหน่ง

สถานที่ให้สัมภาษณ์

ชื่อ – นามสกุลผู้สัมภาษณ์

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์

2. รายการสัมภาษณ์ เพื่อกำหนดกลยุทธ์เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้

2.1 ข้อมูลที่นำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาสื่อและทักษะการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีอะไรบ้าง

.....

2.2 ข้อมูลสื่อการเรียนรู้ในโรงเรียน มีอะไรบ้าง

.....

2.3 ข้อมูลสื่อและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน มีอะไรบ้าง

.....

2.4 การปรับปรุงพัฒนาสื่อและทักษะการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรครอบคลุมในเรื่องใดบ้าง

.....

2.5 การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ นำ KHOKKONG Model ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ว่าด้วยหลักอะไรมาใช้เป็นแนวทางพัฒนา จึงจะเหมาะสม

.....

ลงชื่อ ผู้สัมภาษณ์

(.....)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นายเดชา ลุนาวงค์
วัน เดือน ปี เกิด ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๙
ที่อยู่ปัจจุบัน ๓๐๒ หมู่ ๖ ตำบล ศรีวิไล
อำเภอ ศรีวิไล จังหวัด บึงกาฬ ๓๘๒๑๐

ประวัติการศึกษา

ระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2542 ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป
สถาบันราชภัฏอุดรธานี
ระดับปริญญาโท พ.ศ. 2546 การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต พ.ศ. 2552 สาขาการบริหารการศึกษา
สถาบันราชภัฏอุดรธานี

เริ่มรับราชการ

สายการสอน

๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๔๓ อาจารย์ ๑ ระดับ ๓ โรงเรียนโพนทองประชาสรรค์
อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย กรมสามัญศึกษา

สายงานบริหารการศึกษา

๘ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๔๙ รองผู้อำนวยการโรงเรียนศรีวิไลวิทยา จังหวัดหนองคาย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต ๓

พ.ศ.๒๕๕๓ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้องขัวสูง
อำเภอโนนสูง จังหวัดนครพนม

พ.ศ.๒๕๕๕ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเหล่าหมากผาง
อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ

พ.ศ.๒๕๕๖ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนสา อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ

พ.ศ.๒๕๕๘ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเหล่าคาม อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

พ.ศ.๒๕๖๑ - ปัจจุบัน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกก่องมิตรภาพที่ ๘๖
อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ
สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ